

VIIMSI TEATAJA

Tiraaz 9970

nr 16 (484) 28. september 2018

Sügislaad ja ubinapäev Viimsi vabaõhumuuseumis

Marianne Leibur trio. Fotod Ülo Siivelt

Nohusurm.

Kukeseened.

Vaarikad.

Et soe oleks.

Kiiksuga kivist koer.

Traditsiooniliselt on sügislaad ja ubinapäev Viimsi vabaõhumuuseumis toimunud septembri viimasel nädalavahetusel, kuid seoses õunte varasema küpsemisega leidis see sündmus seekord aset nädala jagu varem, 22. septembril.

Kui tugev tuul ja vihm sundis veel sama päeva hommikul osad laadakauplejad osalemisest loobuma, siis need, keda ilm ei hirmutanud, olid kohale tulnud Eesti eri paigust. Lettidel leidis lisaks sügisestele aia- ja toidukaubale ka kodumaist käsitööd. Kohal oli ka võimas mahlapress, mille abil oli kõigil võimalus oma aia õunad kiiresti maitsvaks mahlaks lasta teha.

Meeleolu aitasid luua Marianne Leibur, Henrik Leibur ja Karl Madis Pennar mõnusate eestikeelsete muusikapaladega samal ajal, kui jaheda ilma leevenduseks sai Krügeri kohvikus nautida kalasuppi. Päeva jooksul oli kõigil võimalus osaleda kividele maalimise töötoas, millest ei võtnud osa mitte ainult lapsed, vaid ka mõni täiskasvanu soovis kätt proovida. Juhendajaks oli Tiina Tammetsi, kelle näitust "Kiiksuga kivid" saavad oktoobri lõpuni kõik Viimsi vabaõhumuuseumisse kaema tulla.

Eve Vaigla

SA Rannarahva Muuseum
Viimsi vabaõhumuuseum

Pangega mahla.

Peipsi sibulad.

Näitus kiiksuga kividest.

Mereannid Läänemerest.

Hüvasti Viimsi Keskkooli noortekoor! lk 6-7

Tähista 1. oktoobril muusikapäeva!

Tähistamaks rahvusvahelist muusikapäeva annab 1. oktoobril kell 10.30 Viimsi huvikeskuses ödusa meeleoluga kontserdi Marianne Leibur (vokaal) ja Karl-Madis Pennar (kitarr).

Kontserdile on väga oodatud külalised ka koos pere pisematega!

Viimsi huvikeskus

Miiduranna küla ja külaseltsi koosolek 25. oktoobril kell 19

Koosolek toimub Viimsi Kunstikoolis, aadressil Madise tee 2, Miiduranna.

Päevakorras on külavanema ja külaseltsi juhatuse 2018. aasta aruanne ja 2019. aasta plaanid, Miiduranna külaseltsi juhatuse liikmete valimine, külavanemale laekunud küsimuste vastused (küsimused saata külavanemale hiljemalt 7. oktoobril).

Eero Hammer

Miidurannakyla@gmail.com

Naissaare esimene üldkogu

Viimsi vallavolikogu otsustas kutsuda kokku püüasustusega väikesaare Naissaare esimese üldkogu koosoleku saaravanema valimiseks.

Üldkogu koguneb 19. oktoobril algusega kell 14 Naissaare klubi/depoohoones aadressil Männiku tee 20, Lõunaküla/Storbyn.

Taavi Kotka

Viimsi vallavolikogu esimees

Randvere küla üldkoosolek 29. septembril

Randvere küla üldkoosolek toimub 29. septembril kell 11 Randvere koolis, aadressil G. H. Schüdlöffeli tee 4, Randvere.

Üldkoosoleku päevakorras on külavanema tööaruanne, kommunaalprobleemid ja jooksivad küsimused.

Priit Robas

Randvere külavanem

Eesti Mee Päevad

Eesti Meetootjate Ühendus korraldab 13. ja 14. oktoobril kell 10-17 Tallinnas Lillepaviljonis (Pirita tee 26) kogupereürituse Eesti Mee Päevad. Kõik on teretulnud!

- Päästeala infotelefon 1524
- Politsei- ja Piirivalveameti infotelefon 612 3000
- Maanteeinfokeskuse telefon 1510
- Merevalvekeskus 619 1224 (Tallinn)
- Keskkonnainspektsiooni valvetelefon 1313
- Usaldustelefon 126 (eesti k) ja 127 (vene k)
- Mürgistusteabeliin 16662
- Tallinna Lastehaigla tasuta nõuanne 1599
- Lasteabitelefon 116 111

UUDISED

Naissaarel tänati Harjumaa laulu- ja tantsupeo juhendajaid

Pühapäeval, 23. septembril tänas Harjumaa Omavalitsuste Liit kõiki 2. juunil Viimsis toimunud Harjumaa laulu- ja tantsupeol osalenud kollektiivide juhendajaid ja peo korraldajaid väljasõiduga Naissaarele.

Tänukontsert Püha Maarja kabeli heaks. Fotod Johan Huimerind

Külastele tutvustati Naissaare ajalugu.

Väljasõidul osalenud 80 Harjumaa kultuuritegijat said põgusa ülevaate Naissaare ajaloo ja koos külastati rannakaitsepatari 10B varemeid, mis on kõige monumentaalsem mälestis saare kirevast militaarajaloo.

Käidi külas Tõnu Kaljustel Omari küünis ning saadi osa Rootsi-Mihkli koguduse poolt korraldatud tänukontserdist, mis toimus 19. augustil taaspühitsetud Naissaare Püha Maarja kabelis. Kammerkontserdil esinesid Maris Oidekivi (klaver), Oliver Kuusik (tenor), Geraldine Kuusik Casanova (sopran), Raul Targamaa (bariton), Peeter Paemurru (tšello), Adrian Paemurru (klaver) ja Helis Oidekivi (flööt).

Kontserdil viibis ka äsja ametisse asunud Rootsi Kuningriigi suursaadik Mikael Eriksson. Koguduse õpetaja Patrik Göransson ja suursaadik tänasid Viimsi valda hea koostöö, abi ja toetuse eest kabeli taaspühitsemise sündmuse väärilisel tähistamisel, kus osalesid ka Rootsi kroonprintsess Victoria, abikaasa prints Daniel ning president Kersti Kaljulaid koos abikaasaga.

Reisiseltskonda sõidutaval mootorlaeval Katharina tekkis tagasiteel Naissaarel tehniline rike ja appi tuli kutsuda laev Moonika. Hilisõhtuks olid kõik reisilised turvaliselt mandrile toimetatud.

Suur tänu meeleoluka merereisi eest Naissaarele!

Ott Kask

Detailplaneeringud

12.10–10.11.2018 tööpäevadel kell 8.30–17.00 (paus 12.00–14.00), reedeti kella 12.00-ni on Viimsi vallamajas (Nelgi tee 1) avalikul väljapanekul alljärgnevad detailplaneeringud:

1. Prangli saarel, Kelnase külas, kinnistu Tiitovi (Viimsi Vallavolikogu 13.03.2018 otsus nr 22).

Planeeritava kinnistu Tiitovi suurus on 3404 m² ja see paikneb Prangli saarel Kelnase külas, Kelnase sadamast umbes 200 m kaugusel lõunas. Kruunt piirneb rannaga, on eraomandis hoonestatud elamukruunt, mida soovitakse käesoleva otsusega vastuvõetava detailplaneeringuga jagada kaheks elamumaa sihtotstarbega krundiks ning määrata moodustatavale krundile ehitusõigus ühe suvila ja abihoone ehitamiseks. Kruunt asub osaliselt ranna ehituskeeluvööndis.

DP-ga (Viimsi Haldus OÜ projekt nr 10-16) tehakse ettepanek Prangli saare üldplaneeringu muutmiseks ehituskeeluvööndi vähendamise osas, kinnistu Tiitovi jagamiseks kolmeks üksuseks, ühe üksikelamumaa kasutamise sihtotstarbega krundi (2222 m²), ühe hooajalise kasutusega elamumaa sihtotstarbega krundi (704 m²) ning ühe tee- ja tänavamaa kasutamise sihtotstarbega krundi (478 m²) moodustamiseks ning ehitusõiguse määramiseks elamukrundile pos 1 ühe 7 m kõrguse üksikelamu ja viie 4,5 m kõrguse abihoone (ehituslune pindala kokku 150 m²) ehitamiseks ning elamukrundile pos nr 2 ühe 7 m kõrguse suvila ja 4,5 m kõrguse abihoone (ehituslune pindala kokku 80 m²) ehitamiseks. Tee- ja tänavamaa krundile tegi vald ettepaneku seada avaliku kasutuse kitsendus, sest krundi omanik soovib tee jätta eraomandisse, kuid samas on see ainuke juurdepääs kahele suvilakrundile, sh detailplaneeringuga moodustatavale, samuti rannale. DP-ga tehakse liiks ettepanek ranna ehituskeeluvööndi vähendamiseks, kuivõrd varasemas menetluses jõustunud ehituskeeluvööndi vähendamine puudutas üksnes abihoone (paadikuuri) püstitamise võimalust.

2. Pringi külas, kinnistu Uus-Jaani (Viimsi Vallavolikogu 14.08.2018 otsus nr 56).

DP alasse on hõlmatud Pringi külas asuv 6487 m² suurune eraomandis olev kinnistu Uus-Jaani (89001:003:0022) ja sellega vahetult külgnev Rummu tee lõik. Planeeringuala paikneb küla lääneosas, merest ca 185 m kaugusel idas. Planeeritav ala piirneb põhjast Rummu teega, idast reformimata riigimaaga, millel paikneb Saluveere tee, lõunast hoonestatud elamukrundiga Saluveere tee 6 ja läänest hoonestatud elamukrundiga Rummu tee 2.

DP koostamise vajadus põhineb eesmärgil lahendada kogu piirkonna sademevee ärajuhtimine ja selle toimimise tagab planeeritavat kinnistut läbivale magistraalkraavile servituudi seadmine. Servituudi seadmise kokkuleppeliseks tingimuseks on "Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu" kohase maakasutuse juhtotstarbe muutmise looduslikust rohumaast väikeelamute maaks. DP-ga (R. Tabri Arhitektuuribüroo OÜ töö nr 2013-12-02DP, 10.01.2018) tehakse ettepanek Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu kohase maakasutuse juhtotstarbe muutmiseks looduslikust rohumaast väikeelamute maaks, lisaks üldplaneeringu teemaplaneeringu "Viimsi valla üldiste ehitustingimuste määramine. Elamuehituse põhimõtted." muutmiseks osas, et kõik elamud Viimsi vallas peavad asuma üldplaneeringuga määratud elamumaal, ja üldplaneeringu teemaplaneeringu "Miljööväärtslikud alad ja rohevõrgustik" kohase haljastu muutmiseks elamualaks. DP-ga moodustatakse viis 1200 m² suurust üksikelamukrunti, kaks tee- ja tänavamaa krundi ning kõikidele elamukrundidele määratakse ehitusõigus ühe üksikelamu ja ühe abihoone ehitamiseks. Krundi suurim lubatud ehitusalune pindala on 240 m² ja põhihoone suurim lubatud kõrgus on 8,5 m (2 maapealset korrust ja 1 maa-alune korrus), abihoone 5,0 m (1 maapealne korrus).

3. Tammneeme külas, kinnistu Uus-Põldmäe (Viimsi Vallavolikogu 14.08.2018 otsus nr 57).

DP alasse on hõlmatud 5108 m² suurune eraomandis olev kinnistu Uus-Põldmäe (89001:003:0353). Planeeringuala paikneb Tammneeme külas S. M. Kirovi nim. Näidiskalurikolhoosi aegse tootmisala (segusõlme) naabruses, mis jääb kahe tee – Tammneeme tee ja Randvere tee – vahelisele alale. Planeeritav ala piirneb loodest ja põhjast maatulundusmaa sihtotstarbelise kinnistuga Akin-ta, idast Tammneeme teega, lõunast elamumaa sihtotstarbelise kinnistuga Tammeoru tee 7 ja puurkaevu krundiga Tammneeme pumpla ning läänest elamumaa sihtotstarbelise kinnistuga Pällu tee 4. Planeeringuala on kaetud kõrghaljastusega, hoonestus puudub, läbi kinnistu kulgeb elektri 10 kV õhuliini. DP koostamise eesmärk on "Viimsi valla mandriosa üldplaneeringu" kohase maakasutuse juhtotstarbe muutmise looduslikust rohumaast osaliselt väikeelamute maaks, maa-ala ümberkruntimine, ühe kaksikelamukrundi, ühe loodusliku maa krundi ning ühe tee- ja tänavamaa krundi moodustamine. Üldplaneeringu muutmise ettepanekut sisaldava detailplaneeringu koostamise avalik huvi seisneb loodusliku haljasmaana säilitatava roheala krundi (DP pos nr 2) ja Tammneeme tee äärde kergliiklustee ehitamiseks planeeritava krundi

(DP pos nr 3) üleandmise valla omandisse, et tagada nende avalik kasutus. DP-ga moodustatakse üks 2730 m² suurune kaksikelamukruunt, mis paikneb Tammneeme tee poolses küljes, planeeritava kaksikelamukrundi ja kruntide Pällu tee 4 ning Pällu tee 6 vahele moodustatakse üks 45 m laiune ja 2066 m² pindalaga loodusliku maa krunt ja Tammneeme teega piirnevale lõigule moodustatakse üks 312 m² pindalaga tee- ja tänavamaa kasutamise sihtotstarbega krunt, kuhu ehitatakse tulevikus kergliiklustee. Kaksikelamukrundile määratakse ehitusõigus 1 kahekoruselise kaksikelamu ehitamiseks (max kõrgus 8,5 meetrit), suurima lubatud ehitusaluse pindalaga 500 m². Abihooneid ei ole krundile lubatud püstitada.

Avalikule väljapanekule esitatavate DP-dega on võimalik tutvuda ka valla veebilehel: <http://www.viimsivald.ee/11021/>.

16.10.2018, algusega kell 15.30 toimub Viimsi vallamaja I koruse saalis Rohuneeme küla kinnistu Väike-Valli detailplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu.

(DP võeti vastu Viimsi Vallavalitsuse 20.03.2018 korraldusega nr 151. Avalik väljapanek toimus 21.05–03.06.2018)

Viimsi vallavalitsus on vastu võtnud alljärgnevad korraldused:

4.09.2018 otsus nr 507 "Pringi külas, kinnistu Sirge tee 6 detailplaneeringu algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine".

Planeeritava ala suurus on 4409 m² ning see asub valla lääneosas, Pringi külas, hõlmates elamumaa sihtotstarbega kinnistu Sirge tee 6 (89001:003:1860).

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb eesmärgist jagada Sirge tee 6 üksikelamumaa sihtotstarbega kinnistu kaheks ja määrata kruntide ehitusõigus ühe üksikelamu ja ühe abihoone ehitamiseks planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punktides 1–9, 11, 12, 17, 20 ja 22 määratud ülesannete lahendamiseks.

Vajalikud uuringud: topo-geodeetiline uuring, maapinna radoonisisalduse uuring, dendroloogiline hinnang.

4.09.2018 otsus nr 508 "Pärnamäe külas, kinnistu Kesk-Kaare tee 79 detailplaneeringu algatamine ja lähteseisukohtade kinnitamine".

Planeeritava ala suurus on 1341 m² ja see asub Pärnamäe külas väljakujunenud elumupiirkonnas, Kesk-Kaare tee L9/L8 ääres, hõlmates elamumaa sihtotstarbega kinnistu Kesk-Kaare tee 79 (89001:010:2425). Kruunt piirneb põhjast, läänest ja lõunast elamukrundidega Kesk-Kaare tee 77, Kesk-Kaare tee 81 ja Kesk-Kaare tee 85.

Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb eesmärgist, suurendada 1341 m² suurusel elamukrundil Kesk-Kaare tee 79 kehtiva "Soosepa tee, Lageda tee, Vehema tee ja Pärnamäe tee vahelise ala detailplaneeringuga (kehtestatud Viimsi Vallavolikogu 10.02.2004 otsusega nr 24)" määratud ehitusalust pindala 110 m²-lt 260 m²-ni ja määrata täiendav ehitusõigus abihoone püstitamiseks.

Vajalikud uuringud: topo-geodeetilised uuringud; maapinna radoonisisalduse uuring.

Terviktekstid veebilehel: <http://www.viimsivald.ee/11022/>.

Ootame kõiki vilistlasi

VIIMSI 8-KL. KOOLI KOKKUTULEKULE

29.09.18 16:00

Viimsi 8-kl. kool ootab kõiki, kes seda maja armsaks peavad taaskohtuma klassikaaslaste ja õpetajatega. Meeleoluka õhtu sisustavad meenutused kooliajast, tants elava muusika saatel ning avatud on ka kohvik.

Leia üritus ka Facebookist:
"Viimsi 8KL. Kooli kokkutulek 2018"

Osastatu 10 € saab tasuta kohapeal sularahas või Sihtasutusele
Viimsi Keskkooli fond EE122200221042571680
Selgitus: Viimsi 8kl. Kooli kokkutulek 2018 nimi ja lõpetamise aasta

VIIMSI TEATAJA

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil vt@viimsivv.ee. Kaastöid võib tuua ka otse toimetusse või saata postiga aadressile **Nelgi tee 1, 74001 Viimsi, Harju maakond**. Toimetusel on õigus kaastöid nende selguse huvides toimetada ja lühendada.

Vallaleht ilmub kaks korda kuus. Juulis leht ei ilmu.

Peatoimetaja: Ülo Siivelt, tel 602 8840, e-post ylo.siivelt@viimsivv.ee

Väljaandja: Viimsi Vallavalitsus

Trükk toimetanud: Meedium OÜ, tel 5661 1097, e-post yks@ajakiriyks.ee

Kojukanne: Express Post AS, tel 617 7717, e-post tellimine@expresspost.ee

Ajalehe järgmine number ilmub 12. oktoobril.

Jälgi Viimsi valla uudiseid ja teateid ka kodulehelt www.viimsivald.ee ja sotsiaalmeediast www.facebook.com/ViimsiVald

22. septembril koguneti Metsakalmistule meenutamaks Otto Tiefi valitsust ja tähistada vastupanuvõitluse päeva. Fotod Priit Purken

Tähistati vastupanuvõitluse päeva

Vastupanuvõitluse päeva tähistati 22. septembril. Kindral Johan Laidoneri Seltsi esimees Trivimi Velliste pidas vastupanuvõitluse päeva kõne nii Tallinnas kui ka Valga Jaani kirikus. Järjekorras 12. tseremoonial süüdati mälestusküünlad Läti piiri äärses Riigis, meenutamaks riikidevahelise koostöö olulisust ja soovides Lätile õnne peagi saabuva 100. aastapäeva puhul.

Kõnedes meenutati 1944. aasta sündmusi ja mälestati repressioonide käes kannatanuid.

Piduliku riigilipu heiskamise Pika Hermannini tornis viisid läbi Tallinna 21. Kooli noored Bert Palts, Karl-Mathias Madis, Karl Rudolf Kunnas, Tristan Grün-Loover ja Joonas Veskla. Pidulik avatseremoonia toimus Met-

sakalmistul. Eesti valitsusjuhte on tabanud kohutav saatus ning üle poolte neist ei ole Eesti mulda sängitatud. Peatuti Otto Tiefi ja Arnold Susi haudadel ning riigivanemate kenotaafi juures. Kohale olid tulnud Eesti kor-

poratsioonide esindused, Johan Laidoneri Selts, Memento Selts, MTÜ Konstantin Pätsi Muuseum ja Eesti Lipu Selts.

Pidulikkust jätkus ka Tallinna Reaalkooli kõrvale, hukkunud koolipoiste mälestusmärgi

Otto Tief. Foto Eesti Filmiarhiiv

juurde, kus peeti üliõpilasorganisatsioonide kõnekoosolek ning kõneles justiitsminister Urmas Reinsalu.

Valka jõudes asetati pärjad Vabadussõjas langenute ausamba jalajale ning edasi suundu-

sid pidupäevalised isamaalise kasvatuskeskusesse. Kiire ekskursiooni järel liikusid erinevate vabatahtlaste ja kodanikuorganisatsioonide liikmed Soome vabatahtlike ja Eesti metsavendade mälestustahvli juurde. Mälestussõnu ja ideed aitasid kanda Meelis Kivi ja Trivimi Velliste.

Pidulikul jumalateenistusel Valga Jaani kirikus oli kohal ligikaudu 100 külalast. Enamus kohalviibijatest oli vanemast põlvkonnast. Avatseremoonial pidas kõne kohalik vaimulik ja EELK peapiiskop Andres Pöder. Meenutati ajalugu ning tänapäeva kultuuri ja rahva arengu aspektidest. Tänutseremoonial süüdati riigivanemate mälestuseks 16 küünalt, meenutamaks nende meeste oluli-

sust Eesti Vabariigi sünnil ja kasvul, iseseisvuse taastamise- ni viinud teel.

Pärast küünalde süütamist pidas kõne Johan Laidoneri Seltsi esimees Trivimi Velliste, tõstes üles sõnumi, mis juhtis tähelepanu tänapäevale. Meie elu alustaladena mainis Velliste eesti keelt. Just keele säilimine, eesti noorte jäämine Eestisse, usk üksteisesse ja ajaloost õppimisse ning arengusse olid peamised teemad, millele suunas Velliste kõne tähelepanu pöörama. Lõpusõnadest tänas peakõneleja südamlilikult kõiki, kes kogu hingega on aidanud kaasa vastupanuvõitluse päeva pühitsemisele.

Jan Enriko Laidsalu
Kindral Johan Laidoneri Selts

Vastupanuvõitlusest 100-aastasest Eestis

Kui sakslased taganesid, olid Vene väed juba Eesti pinnal. Nii võiks alata Oskar Lutsu "Kevade", kui see raamat räägiks 1944. aasta sügise sündmustest.

Teine maailmasõda oli kestnud juba viis aastat. Sõjategevus idarindel teljeriikide ja Nõukogude Liidu vahel oli jõudnud Leningradini, kust algas Punaarmee vastupealetung läände. Taganedes lahkusid Saksa väed Eestist lõplikult 1944. aasta novembri teisel poolel.

Olukord oli tõeliselt kahetsusväärne, kuna mõlema sõdiva poole mobilisatsiooni tõttu võisid ühe pere pojad rindejoonel omavahel vastakuti sattuda, hävitades seega võõras sõjas kokkuvõttes iseenast.

Septembris andis Adolf Hitler oma vägedele käsu Eestist taanduda, samal ajal alustas Punaarmee Emajõe rindel pealetungi. Eesti peaminister presidendile ülesannetes oli sakslaste taganedes professor Jüri Uluots. Kohe kuulutati välja Eesti Vabariigi Valitsus Otto Tiefi eesotsas ning 20. septembril sõ-

nastati deklaratsioon iseseisvuse taastamisest ja sõjas neutraalseks jäämise kohta. See oli Eestile esimene ja viimane võit Teises maailmasõjas. Sellel imelisel hetkel lehviti Pika Hermannini tornis sinimustvalge, kuid mitte kauaks.

Alates sinimustvalge lipu asendamise punalipuga Pika Hermannini algas uus vastupanuvõitlus Eesti Vabariigi eest. See oli võitlus Nõukogude Liidu vastu, mis kulmineerus 1991. aastal Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamisega.

Eesti rahvastikust lahkus 7% pagulusse välismaale, kus hakati tegema koostööd lääneriikidega, et Eesti saavutaks ühel ilusal päeval tunnustuse iseseisva riigina. Välismaale lahkus ka osa valitsuse liikmetest, kuid kaugelt mitte kõik neist. Nõukogude võim sõidutas osa neist itta Siberi põlislaantesse, osa hukati kohapeal. 1944. aastal oli üks suurpõgenemise aastat. Põgeneti, et säästa oma elu.

Tänapäeval on elu läinud vägagi vabaks ja uusi võimalusi on tekkinud rohkesti. Inimestele ei meeldi enam, kui nende eest otsustatakse, kõik tahavad

ise otsustada. Mida süüa, mida lageda, kuhu reisida või keda valida. Eks see ole nii kõikjal demokraatlikes "kõrgelt arenenud" riikides, kus on vabadus valida. Miks aga valib osa noori eestlasi Eesti asemel jäädavalt välismaale? Kui kunagi põgeneti vaenlase eest mõttes, et "minna ei taha, aga jääda ei saa...", siis kuidas seletada aina süvenevat majanduspagulust tänases Eestis?

Eesti rahvaarv on nii madal, et heade töötajate ja spetsialistide väljavoolu on kohe tunda. Mõningates ettevõtetes ollakse sunnitud kaasama võõrtööjõudu, et arendada süsteeme ja tõsta tootlikkust. Sama hästi võiks teha töö ära eestlane, kuid osa helgeid päid on juba parematel jahimaadel.

Kui aga eestikeelne haridus säilib ja meie pinda ehib sinimustvalge, on Eesti paljuski meie enda kätes. Demokraatia on võimaldanud meil korraldada vabasid valimisi, võimaldanud saada riigilt vajadusel abi ja loonud soodsa pinna ajada oma asja ning algatada mõtteavaldusi. Mis takistab siis meie riigi arengut? Kas me loodame

liiga palju kollektiivsele vastutusele? Kellele me siis tegelikult loodame, kas riigile või siis iseendale? Kellele on riigil lootud? On selleks rikkuseks meie inimesed või eurotoetus? Kes neid toetusi siis rakendab?

Oleme harjunud saama. Andma peame aga veel õppima, sest anda on väga palju. Õeldakse ju, et andja rõõm on suurem kui saaja rõõm. Kas 1944. aasta septembris loodud Otto Tiefi valitsus sai midagi? Me elame vabas ühiskonnas, Eesti Vabariigis, vabal maal, vabade meeste ja naistena. Kui aga seda vabadust võtta väga kergekäeliselt ja kitsarinnaliselt, ei pruugi seda vabadust jätkuda tulevatele põlvkondadele.

Meie ühine eesmärk võiks olla austusväärse, rahuliku ja küllusliku ühiskonna kasvamine, et oleks rohkelt võimalusi, mille vahel valida. Kui valitseb ausus, hoolimine ja tunnistamine, püsib Eesti riik kindlat paigal kui ankur, mis hoiab laeva merel triivimast.

Jan Enriko Laidsalu
Kindral Johan Laidoneri Selts

Eesti poisid Norra vabadust kaitsmas

Esmaspäeval, 1. oktoobril kell 12 avab Eesti Muinsuskaitse Selts Eesti Sõjamuuseumis – kindral Laidoneri muuseumis näituse "Põhjatähe all – Eesti vabatahtlikud Narviki lahingus 1940". Järgneb konverents Norra ja Eesti ajaloolaste osavõtul.

Kui Saksamaa ründas 1940. aastal Norrat, läksid norralastele appi prantslased ja britid. Palju vähem on teada tõsiasi, et ka 12 Eesti vabatahtlikku läksid kaitsma Norra vabadust ja osalesid lahingutes Narviki all. Üks Eesti sõdur – Arnold Soinla – langes lahingus ning on maetud sealsetele kalmistule.

Norra üldsuse teavitamiseks avati Narviki sõja ja rahu keskuses 12. septembril näitus "Põhjatähe all – Eesti vabatahtlikud Narviki lahingus 1940", kus antakse ülevaade Eesti Vabariigi ja Norra Kuningriigi pea 100 aasta pikkustest suhetest, keskendudes Eesti vabatahtlikele, kes tõttasid kõigepealt appi Talvesõja ajal soomlastele, kui neid ründas Nõukogude Liit, ja seejärel norralastele, keda ründas Saksamaa.

1. oktoobril avatakse näitus "Põhjatähe all – Eesti vabatahtlikud Narviki lahingus 1940" sõjamuuseumis, kus toimub samal teemal konverents Norra ja Eesti ajaloolaste osavõtul. Näituse eestipoolne koostaja on Eesti Muinsuskaitse Seltsi esimees Peep Pillak.

Näituse ja konverentsiga tähistab Eesti Muinsuskaitse Seltsi Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva ning Euroopa kultuuripärandiaastat.

Helle Solnask
Eesti Muinsuskaitse Selts

LIFE UrbanStorm projekt hakkab lahendama sademevee problemaatikat

11. ja 12. septembril toimus Viimsi vallas LIFE projekti "Jätkusuutlike ja kliimale vastupidavate linnaliste sademeveesüsteemide arendamine" (lühend LIFE UrbanStorm) avaseminar ja projekti-partnerite kohtumine.

LIFE UrbanStorm on Viimsi valla kommunaalteenistuse poolt juhitud projekt, kus kaaspartneriteks on Tallinna Kommunaalamet, Eesti Maailikool ja Balti Keskkonnafoorum ning mille eesmärk on suurendada Viimsi valla ja Tallinna linna võimekust kohaneda kliimamuutustega, fookusega leevendada sademeveest tingitud probleeme. Projekti tegevused toimuvad aastatel 2018–2023.

Seminari avas projekti juhtpartneri esindaja kommunaalteenistuse peaspetsialist Alar Mik.

Keskkonnaministeeriumist Maris Arro tutvustas kliimamuutustega seotud riiklikke dokumente. Põhiliseks valdkonda suunavaks dokumendiks on "Kliimamuutustega kohanemise arengukava aastani 2030", mille 2017–2020 aastate tegevuskava maht on 6,7 miljonit eurot.

Kliimamuutused (sh sademeveega tegelemine) muutuvad üha olulisemaks ja seetõttu on

Taavi Valgmäe ja Gen Mandre selgitavad Viimsi mõisapargi testala näitel säästlike süsteemide kasutamist.

tarvilik kavandada erinevaid tegevusi ja kohaneda olukorraga. Kohalike omavalitsuste tasandil nähakse ette ühe tegevuse detailplaneeringute ja nende alusel kliimamuutuste mõjudega arvestamist. Lisaks on ette nähtud erinevate teabematerjalide koostamist ja seeläbi elanike teavitamist. Planeerimise, ehitamise ja maatulunduslike tegevuste korral inimeste teadlikkuse tõstmist.

Kliimamuutustega seotud materjalidega saab tutvuda keskkonnaministeeriumi kodulehel ja Maa-ameti üleujutuste kaardirakenduses.

Keskkonnaministeeriumil on koos rahandusministeeriumiga kavas planeerimisest muuta tulenevalt kliimamõjude osa lisamisest.

Igor Miilvee Eesti Keskkonnauuringute Keskusest esitas ülevaate Tallinna linna säästva energiamajanduse ja kliima tegevuskavast aastatel 2020–2030 ning visioonist aastani 2050. Hetkel on Tallinnas töös probleemide üldistus ning selle põhjal on kavas panna kokku tegevuskavad ja strateegiline järjestus tegevuste elluviimiseks 2019. aasta lõpuks.

Viimsi valla projektijuht Tanel mätlik esitles detailselt LIFE UrbanStorm projekti. Projekt hõlmab Tallinna linna, Viimsi valla ning kogu selle projekti rahaline maht on 1,9 miljonit eurot. Projekti prioriteet on tõsta Eesti omavalitsuste suutlikkust kliimamuutustega kohaneda ning paduvihmast tingitud üleujutus- tege toime tulla.

Projekti raames on kaks kaardistustegevust: kehtivate poliitikate ja seadusandluse analüüs (fookusega kohalike omavalitsuste suutlikkuse tugevdamisel) ning teiseks keskendutakse senise kogemuse ja parimate lahenduste analüüsile (koostatakse parimate praktikate põhjal materjalid). Lisaks analüütilistele tegevustele algab kliimamuutustega kohanemise strateegia ja tegevuskava koostamine nii Viimsile kui ka Tallinnale. Viimsi valla kohta on kavas dokument koostada 2021. aasta detsembriks, Tallinnal 2019. aasta sügiseks. Ette on ka nähtud kohalike omavalitsuste spetsialistide ja inseneride koolitamine (4 koolitust, lisaks valmib ka käsiraamat).

Viimsi vallas on kavas välja

töötada sademevee juhtimissüsteem (tarkvara ülesseadmine, rakendamiseks vajaliku struktuuri ülesehitus ning projekteerimise nõuete täiendamine). Projekti raames on kavas rajada ka looduspõhised säästlike sademeveesüsteemide näidisalad, mis peaksid valmima 2020. aasta lõpuks. Lisaks koolitustele on väga olulisel kohal teadmiste jagamine ja tulemuste ülekandmine – koostatakse konkreetsed töövahendid teistele kohalikele omavalitsustele, et luua säästlike sademeveesüsteeme ja samuti on kavas arendada välja võrgustik võrgustik, kuhu saavad liituda kõik sademevee valdkonnast ja praktikatest huvitatud omavalitsused, arendajad jt huvilised.

Viimsi valla kommunikatsioonide spetsialist Taavi Valgmäe rääkis koostöös säästlike sademeveelahenduste ekspert Gen Mandrega loodulikest sademevee immutamise meetoditest ja vajadusest linnalises keskkonnas erinevaid lahendusi sademevee immutamiseks kasutada. Mida rohkem rajatakse erinevaid katteid (katus, sillutis, asfaltkate jms), seda enam on vajadus nendelt elementidelt kogunevat sademevett ära juhtida. ei pea seda kaugele juhtima, võimalikud on ka lokaalsed lahendused, nendest meeto-

ditest ollakse vähem teadlikud.

Säästlike lahenduste kohta on kavas projekti raames luua kolm testala, mida hakatakse hiljem ka tutvustama. Viimsi vallas on üheks selliseks testalaks valitud Viimsi mõisapargi osa. Ühelt poolt on kavas seeläbi sademevee probleeme lahendada ja teisalt luua lahenduste läbi parki uut funktsionaalsust. Näiteks erinevad laudteed ja takistused lisavad põnevust ka parkile juurde.

Lahenduste ilmestamiseks esitleti näiteid Taanist, Ameerikast ja Hiinast, kus erinevate säästlike lahendustega on elukeskkonda rikastatud ja loodud kogukonna kohtumispaiksid – parkikesi. Eestis on seni rohkem keskendutud ühele lahendusele, nt viibetiik vm rajatis. Keskendutud ei ole aga komplekssetele lahendustele Nii toovad kompleksed lahendused kaasa sademevee, heakorra ja aedniku töö ühildamise.

Seminari raames tutvuti ka Viimsi mõisapargi projektalaga.

Alar Mik
kommunaalteenistuse
peaspetsialist

Transpordisektori õhusaaste väheneb

Samal ajal kui sõidukite arv, nende aastane läbisõit ja vedelkütuse tarbimine järjepidevalt kasvab, väheneb maanteetranspordi sektorist tekkinud õhusaaste, seda ka liiklustihedate sõiduteede vahetus läheduses.

Hea uudis - transpordi saaste väheneb. Foto erakogu

Õhusaaste riiklikul tasemel

Viimasel paarikümnel aastal on välisõhku paisatavate saasteainete heitkogused Eestis oluliselt vähenenud. Sarnane trend iseloomustab ka transpordisektorit, mis on energeetika ja tööstuse kõrval üheks suurimaks välisõhu saastajaks. Võrreldes 1990. aastaga oli 2016. aastaks vähenenud enamike saasteainete heitkogused, seda peamiselt majanduses ja omandisuhetes toimunud ümberkorralduste tõttu pärast Eesti taasiseisvumist 1991. aastal. Hilisemal perioodil on heitkogused vähenenud tulenevalt karmistunud keskkonnanõudest ning heite püüdesaadmetest ja uute tehnoloogiate kasutusele võtmisest.

Transpordisektoris on kõige energiamahukamaks ja saastavamaks just maanteetransport, mistõttu on seal olnud ka kõige suurem heitkoguste vähendamise potentsiaal. Enim saastavad välisõhku sõidua autod, mis on sõidukipargis ka suurima osakaaluga.

Sõidukitest põhjustatud saasteainete heitkogused on maanteetranspordi sektoris vähenenud aasta-aastalt pea kõigi saasteainete osas, samal ajal kui kütuse tarbimine, sõidukite arv ja aastane läbisõit järjepidevalt kasvavad. Ajavahemikul 1990–2016 vähenesid maanteetranspordi sektoris peaaegu kõigi saasteainete (sh NO_x, LOÜ, SO₂, CO) heitkogused märkimisväärselt.

Selline heitkoguste vähenemine on saavutatud tänu transpordisektoris toimunud muutustele nagu uute, katalüsaatoriga sõidukite osakaalu suurenemine, tehnoloogiliste ja heitkoguste standardite karmistumine, kütusekulu ning bensiinimootoriga sõidukite osakaalu vähenemine jms. Lisaks on aasta-aastalt karmistunud ka vedelkütusele esitatavad keskkonnanõuded, mistõttu on toimunud järkjärguline üleminek väävlivabade vedelkütuste kasutamisele transpordisektoris ning see on kaasa aidanud vääveldioksiidi heitkoguste olulisele vähendamisele.

Saastetase linnade tasemel

Sarnaselt riiklikul tasemel hinnatud heitkogustele kinnitavad õhusaaste vähenemist linnades ka välisõhu kvaliteedi seiretulemused. Liiklussaaste mõju õhukvaliteedile on hinnatud juba alates 1994. aastast Tallinna kesklinna seirejaama. Seal mõõdetud süsinikoksiidi, lämmastikoksiidide, peenete osakeste ja vääveldioksiidi aasta keskmised kontsentratsioonid on vaadeldaval perioodil järjepidevalt vähenenud.

Õhusaastetasemesse annavad oma panuse ka teised suuremad saasteallikad nagu tööstusettevõtted, katlamajad ja kodumajapidamised, kuid eranditult suurt osatähtsust linnades saastetasemes omab siiski transpordisektor. Seetõttu on ka põlemisprotsessidest eralduvate õhusaasteainete kontsentratsioonid üldiselt kõrgemad tööpäeviti hommikutel ja õhtustel tipp-

tundidel, mis viitab linnaõhu saastatuse pärinemisele transpordist. Ühtlasi on nädala sees saastetasemed kõrgemad kui nädalavahetusel, viidates liikluse suuremale intensiivsusele tööpäeviti.

Senised suundumused ja igapäevane panus

Riiklikul tasemel on Eestis transpordisektorist tekkinud saasteainete heitkogused aastatega vähenenud. Meie õhukvaliteet on saasteainete osas võrreldes teiste Euroopa linnadega heal tasemel. Siiski on oluline jätkata õhukvaliteedi sihipärase parandamisega, arvestades õhusaaste kahjulikku mõju inimese tervisele ja keskkonnale. Enamik Eesti rahvastikut elab linnades või linnalähedastes asulates, kuhu on koondunud suurem liiklustihedus ning õhusaaste, mistõttu on ka sealset inimesed õhusaastele rohkem avatud.

Sõidukite arv kasvab jätkuvalt igal aastal. Kuigi uued sõidukid on võrreldes varasemate mudelitega üha vähem saastavad, nullib autode arvu pidev kasv sellest tingitud vähenenud saastetaseme osaliselt ära.

Statistikaameti andmetel on vähemalt igal teisel elanikul auto, mis väljendub ilmekalt ka tööga hõivatud elanike trans-

pordi valikus. Viimase kahekümne aastaga pole inimeste liikumiseelised keskkonnasäästlikumaks muutunud, pigem vastupidiselt. Autoga tööl käijate osatähtsus on aasta-aastalt suurenenud (28%-lt 1997. aastal 56%-ni 2017. aastal), samal ajal kui ühistranspordiga, jalgrattaga või jala tööl käijate osatähtsus järjepidevalt väheneb (67%-lt 1997. aastal 39%-ni 2017. aastal). Kindlasti mõjutab inimeste eelistusi olulisel määral töökoha kaugus elukohast. Kuna keskmine vahemaa töö- ja elukoha vahel on aastatega suurenenud, siis pole

ka autode kasutamine liikumiseks saanud väheneda.

Ühistranspordi kasutamine, jalgrattaga sõitmine ning jala käimine aitavad säästa energiat ja vähendada välisõhku paisatavaid heitkoguseid, tagades meile nii puhtama elukeskkonna. Seega oleks oluline, et ka igaüks meist teeks keskkonnasõbralikke ja -säästlikke valikuid.

Eesti välisõhu kvaliteeti saab reaajas jälgida veebiaadressil www.õhuseire.ee.

Helen Heintalu
Keskkonnaagentuur

Vanaduspensionäridele makstakse toimetuleku parandamiseks täiendavat toetust

Toetust makstakse vanaduspensionari saajatele, kelle rahvastikuregistri järgne elukoht on registreeritud Viimsi vallas vähemalt alates 31.12.2017.

Toetuse suurus on 70 €. Esmakordsel taotlemisel tuleb esitada vormikohane taotlus Viimsi vallavalitsusele 1. oktoobriks 2018. Toetuse saajale, kes sai toetust eelmisel aastal arvelduskontole, kantakse toetus üle 2017. aasta toetuse väljamaksmise aluseks olnud andmete alusel.

Toetust makstakse välja 9. oktoobrist 15. detsembrini 2018. Täpsem info valla sotsiaal- ja tervishoiuametist E kell 14–17, N kell 9–12 ja 14–17, tel 602 8825 ja 602 8867.

NB! Kui Teie arvelduskonto number on aasta jooksul muutunud, palume sellest teada anda hiljemalt 1. oktoobriks 2018 tel 602 8825 ja 602 8867 või e-posti aadressile info@viimsivv.ee.

Viimsi vallavalitsus

Riigikogu külastamine. Fotod Kadi Bruus

Islandlased Kaera-Jaani õppimas.

Noorte meeskond jalgpallikohtumisel noored vs vallavalitsus.

Islandlased Viimsis ehk kuidas mõjutada

9.–15. augustil oli Viimsi noortevolikogul külas Seltjarnarnessi noortevolikogu Islandilt.

Külastajatele ei tundunud Viimsi väga võõras, sest nende kodukoht asub ka pealinna külje all ning mere ääres. Meil oli siin vaid palju soojem kui neil seal. Ka Laidoneri pargi aväärises ees olevatele puudele väidetavalt Islandil konkurente ei leidu.

Ühise nädala jooksul toimusid erinevad töötoad, mille läbiviijate seas olid ka Viimsi noortevolikogu endised liikmed. Kuna programmi pealkiri esitas küsimuse, kuidas mõju avaldada (ingl.k *How to make impact*), siis olid kõik käsitletavat teemat sellega seotud ehk noorte(volikogude) mõju, avalik esinemine, projektide kirjutamise jne.

Viimsi eluolust andsid külastajatele ülevaate vallavanem Siim Kallas, abivallavanem Janek Murakas ja arendusameti juht Mailis Alt. Viimsi Gümnaasiumi juht Karmen Paul tutvustas uut riigigümnaasiumi süsteemi, mis tundus neile väga põnev. Anika Orgus andis ülevaate noortekeskustest, mis pakkus neile väga suurt huvi, sest Islandil on

Kohtumine vallavanema ja arendusjuhiga. Foto Ülo Siivelt

noortekeskused erinevate vanusegruppide järgi lahku löödud. Muidugi tutvustasime külastajatega vastastikku oma riike ning kultuuri.

Kultuuriõhtul oli noortekeskuses tunda domineerivat kalalõhna, sest nii meil kui ka neil on kala mitmetes rahvuslikes toitudes. Samuti esindati Islandit jalgpallivõistluses Viimsi noored vs Viimsi vallavalitsus. Koosveedetud nädala jooksul

tekkis tunne, nagu sport oleks seal riigis sama oluline kui toit ja õhk. Näiteks minu väga suureks üllatuseks teatas üks noormees ühisel õhtusöögil poole silmaga parasjagu televisoorit piiludes, et ta teab hästi Eesti jalgpalliklubi Nõmme Kalju.

Samuti käidi tutvustamas Eesti Noorsootöö Keskuse ning Eesti Noortetehenduste Liidu tööd. Viimane pakkus külastajatele suurt huvi, sest neil ühtset

katusorganisatsiooni osaluskoegadele Islandil ei ole ning paljud siin käsitletavat teemat on murekohaks ka seal. Külastasime ka riigikogu, kus vast kõige rohkem põnevust tekitas ajakirjanike fuajee oma heliefektiga.

Kui küsisin islandlastelt, et mis neile Eestis viibimise ajal kõige enam meeldis, selgusid kolm kõige populaarsemat asja: seltskond, Tallinna vanalinn ja

Hesburger. Viimase pärast olid nad juba enne siia lendu väga eelil olnud, sest Islandil ei ole Hesburgerit ega ka McDonaldsit.

Viimsi noortevolikogu ettevõtmistest inspireeris neid eriti VIID. Eeloleval suvel loodame jõuda vastuvisiidile Islandile, et kohapeal näha, kuidas toimib avatud noortevolikogu, ning saame tutvuda nende tegemistega lähemalt. Ideid üksteiselt saime

OTSUS

Noortevolikogu valimiskomisjon kinnitas 19.9. 2018 Viimsi noortevolikogu 2018/2019, alates 26. septembrist 2018 järgmises koosseisus:

1. Gerttu Osa
  2. Gretel Pöld
  3. Henri August Silluta
  4. Johann Hermlin
  5. Agnes Milla Bereczki
  6. Linda Sootak
  7. Mai Riin Salumäe
  8. Caroline Suursaar
  9. Mark Martin Kaalma
  10. Matthias Veski
  11. Teet Simson
  12. Sten Erik Prohhorov
  13. Emma Sofia Nugis
- Peatselt valivad noored esimehe, aseesimehe ja töögruppide juhid.

Gerttu Osa

Viimsi noortevolikogu esimees

Noored tahavad rohkem vastutust, näitab kogukonnapraktika

Tavapärasele kooliaasta alguse eelvõrrele lisandus sel aastal märgatavalt tumedamaid noote, kui meediasse jõudsid lood noortekampadest pealinnas. Hetkeks võis näida, et noored ongi hukas ega soovi oma aega ühelgi ühiskondlikult kasulikul viisil kasutada. Tegelikult ses leiab oluliselt rohkem näiteid vastupidisest, näitab viimase viie aasta jooksul igasse Eesti maakonda jõudnud ning sel sügisel veelgi rohkemaid õpilasi osalema ootava kogukonnapraktika programmi kogemus.

“Kui anda noortele võimalus ise-iseisvalt tegutseda ja käsi külge panna, siis neil on ideid ja tahet midagi ära teha täiesti olemas. Sealt võivad tulla väga huvitavad lahendused,” arvab Viljandi

Gümnaasiumis ühiskonnaõpetuse õpetajana töötanud Juhan-Mart Salumäe.

Oma kogemusest meenutab ta näiteks seda, kuidas matemaatika ja füüsika süvakallakuga klassi poisid käisid paljulapseliste perede liidu sünnipäeval mustkunistrikke tegemas. “Loo-vust ja varjatud andeid on noortel palju, aga küsimus on selles, kas me oleme täiskasvanutena piisavalt julged, et neid võimalusi pakkuda.”

Kogukonnapraktika annabki noortele enamasti ühiskonnaõpetuse tunni raames võimaluse minna lühiajalisele praktikal mõnda vabaihendusse, et saada seeläbi praktilist töökogemust ning parem pilt kodukoha ja laiemalt ühiskonna probleemidest. Veelgi olulisemana aga nende lahendusvõimalustest.

2013. aastal alustanud programmi mudel on lihtne: kool pakub oma õppekava raames õpi-

lastele võimaluse saada praktilise kogemuse mõnes kohalikus vabaihenduses. Lisaks töökogemuse saamisele ning praktiliste oskuste omandamisele panevad noored seal käed külge mõne probleemi lahendamisele, olgu noorsootöö, lastekaitse, kodutute loomade aitamise või mõnes muus valdkonnas.

Erinevaid rolle ja tegevusi proovitakse nii kohalikes kui ka üle-eestilistes organisatsioonides. Teiste algatuste seas on noored puutunud kokku ausama ühiskonna loomisega ühingu Korruptsioonivaba Eesti.

“Kogukonnapraktika kaudu õnnestus meil teha koostööd noortega, kes tahtsid rohkem teada, mida korruptsioonivastane tegevus endast kujutab,” meenutab noori juhendanud Anni Jatsa. “Kõik abiturientid, kes praktikaülesande käigus mõne valdkonnaga täpsemalt tutvuma pidid, lõpetasid kogukonnaprak-

tika eeskujulikult ja edukalt ning ühing on õpilaste töö eest igati tänulik.”

Ka noored ise on oma kogemusega valdavalt rahule jäänud ning paljud on jätkanud pärast praktika lõppu vabatahtlikeks või leidnud vabaihenduse juures suisa tööd. Sel sügisel ootab programm rohkemate noorteni jõudmiseks uusi partnerkoole ja vabaihendusi. Koolid saavad seejuures paindlikult moel valida endale sobivaima mudeli, kuidas kogukonnapraktikat õppetööga lõimida.

Viljandi noori juhendanud Salumäe näeb kogukonnapraktikas võimalust mitte ainult noortele, vaid ka koolide jaoks: “See mitmekesistab õppeprogrammi, toob elulist külge sisse, aitab tööd sisukamalt teha. Lisakoormat mulle õpetajana tegelikult ei langenud, sest sain materjali mujalt vähendada, paljud õpikuisse kirjutatud teemad saadi

TASUB TEADA

- Kogukonnapraktika programmi veab Vabaihenduste liit EMSL, selles osaleb ligi nelikümmend kooli ja üle saja vabaihenduse.
- Viimsist osaleb programmis kaks kooli, mõlemad alustavad sel õppeaastal esimest korda. Need on Viimsi Kool ja Viimsi Gümnaasium.
- Programm ootab liituma koole ja vabaihendusi üle Eesti. Kui soovid seda teha, loe lisa: www.heakodanik.ee/kogukonnapraktika.
- Kogukonnapraktika programm on haridus- ja teadusministeeriumi Noortegarantii osa ja seda rahastatakse 2015-2018 aastatel haridus- ja teadusministri kinnitatud ning Eesti Noorsootöö Keskuse poolt elluviidava ESF kaasrahastatud programmi “Tõrjutusriskis noorte kaasamine ja noorte tööhõivevalmiduse parandamine” kirjeldatud tegevuste raames.

palju otsesemalt kätte. Praktiline tegevus on aga see, kus teadmised kinnistuvad.”

Kui meediast tuleb sõnumeid noorte poolt toime pandud kuritegudest, sotsiaalsest eba-pädevusest või jõukudena aja veetmisest, siis kujuneb stereotüüpne pilt, kirjeldab Salumäe. Ta meenutab, kuidas nii mõnigi kogukonnapraktikaga seotud

palju ning koos veedetud nädal oli just nimelt seltskonna pärast väga inspireeriv.

Suur aitäh kõikidele, kes panustasid oma aega sellesse nädalasse! Nüüd polegi muud, kui peab Erasmus+-le hea projekti esitama ning parimat lootma jääma!

inimene ütles, et ei oleks osanud arvatagi, et mõni 11. klassi noor nii äge võib olla. “Üheltpoolt avastab noor täiskasvanute maailma, kuhu ta ühel hetkel siseneb. Teine külg on see, et vabaihendused ja vanemad avastavad ka ise noori uue nurga alt.”

Vabaihenduste Liit

Viimsi Noortekoori Hannoveris toimunud ühiskontserdi grupipilt. Fotod erakogu

Hüvasti Viimsi Keskkooli noortekoor!

Noortekoori viimaseks jäänud kontsertreisist Hannoveri, kultuurivahetusest Viimsis ning Hannoveris sealse Ricarda-Huch-Schule noortekooriga Voice'n Performance.

Kuna sellest õppeaastast sai Viimsi Kooli gümnaasiumiosa endale uue maja ja staatuse, lõpetas ka noortekoor oma tegevuse formaadis, kuidas ta siiani oli tegutsenud. Nii koorile kui ka senistele dirigentidele jäi 10. välissõit ühtlasi ka viimaseks meeldejäädavaks kontsertreisiks.

Viimase 30 aasta jooksul on käidud Lätis (1989), Norras (1991 ja 1994), Soomes (1993, 2003, 2008), Taanis ja Rootsis (2004), Slovakkias (2010), kust saadi ka hõbediplom Bratislava rahvusvaheliselt koorifestivalilt, Londonis (2016) ja Saksamaal (2018).

Noortekoor on olnud aktiivne partner Viimsi kooliteatrile, kus viimaseks lavastuseks jäi Raimond Valgre elust pajatav "Valge tee kutse". Viimaseks ühiseks laulupeoks oli Harjumaa laulupidu Viimsi Kooli

staadionil. Esineti ka Eesti Vabariigi 100. aastapäevaga seotud pidulikult kontsertaktusel Viimsi päevakeskuses ja loomulikult kõigil kooli üritustel viimaste lõpuaktusteni välja.

Siinkohal tänan koori nimel Viimsi vallavalitsust ja Viimsi Kooli koori kontsertreisi ja Hannoveri külaliste vastuvõtu toetamise eest! Eriti suured tänud kuulugu kõigile saksa külaliste vastuvõtmisega seotud peredele ja üksikisikutele!

Kõige selle ülaltoodu kõrvalt jõuti ära õppida ka vaheldusrikas kava Saksamaale kaasa viimiseks. Kontaktid Saksamaaga loodi juba 2017. aasta kevadel ja koori viimane hooaeg oli algusest peale seotud kõige muu kõrvalt ka selle kava õppimisega. Loomulikult lülitatakse kavva ka kaks liikumistega popurriid Raimond Valgre eluloo lavastusest, mis iseloomustasid lavaloo vastavalt eesti ja saksa aega, sisaldades nende aegade iseloomulikemate laulude näiteid. Kavas olid Valgre loomingust ka "Mul meeles veel" ja "Läbi saju" kooriseaded. Samasse n-õ Eesti pop-

muusika klassika ploki lülitasime ka näiteid Eesti jazz- ja levimuusikaklassikutelt Uno Naissoolt (saatega bossanova "Kui käes on Jaanipäev"), Arne Oidilt ("Siin on see laul" a capella seades) ja Margus Kapelilt (bluusiliku saatega ballaad "Kohtumistund"). Eesti popmuusika klassika plokk kõlas meie kava keskel.

Kontserdi alguses esitasime kuus laulu Veljo Tormise kooritsüklist "13 lüürlit rahvalaulu", millele sai seotud Maido Saare poolt liikumine ja kavalehtedele saksakeelsed tekstide tõlked, kuhu puuduvad tõlketekstilõigud aitas luua Lisbeth Berna Kärner. Koori esitust on võimalik vaadata YouTube'ist (www.youtube.com/watch?v=Cp6CLQpnX1U).

Kolmanda osa meie kavast moodustasid Eesti laulupidude traditsioonilised laulud, näiteks Miina Härma "Tuljak", Ülo Vinteri "Laul põhjamaast", Olav Ehala "Kodulaul". Ühiselt oma saksa sõpradega lauldi Kadri Hundi seatud vaimulikku rahvaviisi "Mu mano tulge latse" eesti keeles (laulu viiuli ja flöö-

disoolosid esitas Marie Thomssen Hannoverist koostöös siin kirjutaja kitarrisaatega) ja Saksa romantismiajastu tuntud koorilaulu Johann Abraham Peter Schulzi "Der Mond ist aufgegangen" ("Kuu on tõusnud").

Koori kava kohta kuulsime Saksamaal ainult kiidusõnu ja enamasti oli neisse lausetesse kätetud sellised sõnad nagu huvitav, mitmekülgne, põnev jne. Pärast meie teist kontserti tänama tulnud härra lausus: "Hannoveris ja selle lähikonnas on umbes 600 koori, aga nii huvitavat kava ma ei mäletagi kuulnud olevat..."

Üks vastuvõtva koori lapsevanem, kes ka ise on olnud kaua aega nii koori- kui ka bändimuusikaga seotud, lausus, et peaksin olema väga uhke (*stolz*) oma koori üle. Kõige öeldu tunnistuseks olid ka väga pikad aplausid ja lisalugude esitamine. Saksakeelsete lugude popurriid laulsid vanadekodus enamik inimesi kaasa ja ka kooli aulas tegid sedasama eakamad kohalviibinud ning kuuest laulust koosnev popurriid läks kordamisele ("Es geht alles vorüber", "Reg-

entropfen", "Oo Donna Clara", "Lili Marleen", "Komm zurück", "Dass kann doch einen Seemann nicht erschüttern").

Paraku Saksa ajaloos XX sajandil toimunu valguses, vaatamata sellele, et iga loo esitamise eel andsin pisike saksa keelse ülevaate loo autoritest ja selle saamisest, tekkis vanadekodus juba suurepäraselt vastuvõetud saksakeelse popurrii puhul kooli kontserdijärgselt ka pisut teistsugust, ideoloogilist vastukaja. Kuid enamus oli seisukohal, et hilisemad küsimused olid siiski pigem ülereageeritud. Kokku koosnes meie Hannoveri kava 17 laulust, sh kahest popurriist.

Meie Hannoveri sõit toimus ajavahemikul 20.–29. aprill. Hannoveri oli juba jõudnud esimene kevadine kuumalaine, mis oli kõik rohetama ning õitsemalõõnud. Koori seekordse reisi mõtted said hakata idanema tänu Viimsi Kooli haridustehnoloogile, õpetaja Vilve Roosiks vahendatud kontaktidele Hannoveri Ricarda-Huch-Schules töötava füüsikaõpetaja Lea Lensmentiga. Nende koolikoori noor

ja energiline dirigent Julia Wolf oli ka juba ammu tundnud huvi Eesti koorikultuuri vastu.

Nagu juunis Eestis selgus, oli tema vokaalpedagoogiks olnud Eva Wilson-Märtson, kes juhtis kaua aega Hannoveri Richard Wagneri Seltsi ning oli 1992. aastast ka Hannoveri teatri- ja muusikaülikooli lauluproffessor. Juunis oma kooriga Eestit külastades õnnestus Julial meiega koos juhuslikult kohtuda selle auväärse, oma Eestist pärit abikaasa Carl-Otto Märtsoni kaudu Eestiga pikaajalisi sidemeid omava daamiga Rudolf Tobiase oratooriumi "Joonase lähetamine" eestikeelse versiooni esmaesitusel Tallinna Jaani kirikus. Teades küll, et vanaproua juures on õppinud mitmeid eestlasi, oli ikkagi üllatav kuulda teda rääkimas ka eesti keeles.

Enamik meie koori reiskorralduslikust tööst, mis toimus reisifirma Tiit reisirid OÜ mugava reisibussiga, tegi ära koori kauaaegne koormeister ja koori naishäältega juba aastaid suurema osa tööst teinud Virve Kalvet. Koori aitasid kantsel-

Hetk Hannoveris toimunud kontserdist.

Noortekoor Hannoveris Herrenhäuser Gärtneris.

dada sõidu kaasa teinud klassi-juhataja Lemme Randma, kes laulis ka aldispartiidid, ning kurnagine koori vilistlane, õpetaja Kertu Koldre.

Kokku oli kooris laval 13 mees- ja 18 naislauljat. Lisaks kahele kontserdile, millest esimene toimus ühes Hannoveri vanadekodus (Altesheim) ja teine Ricarda-Huch-Schule aulas, leidis aset veel rida väljasõite ja erinevaid, võõrustava koori poolt meile väljapakutud kultuuri-programmi kuuluvaid üritusi.

Käisime kahel korral NDR-i (Norddeutsche Rundfunk – ringhäälingu) majas kuulamas Euroopa tipptasemel muusikuid. Esimene kord oli võimalus kuulata nn loengu vormis kontserti, milles lahati põhiliselt 20. sajandi erinevate ismidega seotud muusikat ja selliseid heliloojaid nagu Luciano Berio, György Ligeti, Jean Françaix. Mängijateks suurepärase Ensemble Octoplus, kes pakkus imelisi strihhe, dünaamikat, uudseid perfektseid mänguvõtteid. Paraku jäi suurem osa sellest pikast ja huvitavast saksakeelsest jutust, mida teoste

kohta räägiti, enamikele meie noortele koorilauljatele arusaamatuks. Teisel korral viidi meid jälgima suurepärase NDR Radiophilharmonie ja Hannoveri tütarlastekoori proovi nende Chefdirigent Andrew Manze'i juhatusel, kus paljude jaoks valmistati kindlasti äratundmisrõõmu F. Mendelssohni "Sommerabend" oma kuulsalt "Pulmamaršiga". Ricarda-Huch koolis toimus ka meie ühiste laulude kokkuharjutamine ja Julia Wolff'i läbiviidud töötuba ühe Namiibia koorilauluga.

Lisaks ka siinkohal selle eestlase kõrvale nii kummaltki kõlavale koolile nime andnud silmapaistva naise tähtsamat andmed: Ricarda Octavia Huch (18. juuli 1864 Braunschweig – 17. november 1947 Schönberg) oli saksa ajaloolane, filosoof, luuletaja ja kirjanik. 1931. aastal sai ta Goethe auhinna. Juba 1930-ndatel avaldati tema teoste tõlkeid eesti keeles.

Reisil toimus ka rida ühiseid väljasõite, mille käigus külastati nt Autostadti Wolfsburgi, kus tutvuti VW kontsermi kuu-

livate autofirmade väljapanekutega ja ajalooa. Käidi ka Bremerhaveni sadamalinnas, kus toimus ühine visiit väga huvitavasse väljarändajate muuseumi, mille põhjal sai väga hea ülevaate sellest, kuidas kulges miljonite inimeste tee Euroopast nn uude maailma. Koori noormehed sisenesis ka ainsasse maailmas säilinud II MS moodsaimasse allveelaeva Wilhelm Bauer, endise nimega U-2540.

Lisaks vastuvõtjate korraldatud huvitavale Hannoveri linnaekskursioonile käidi sealse valitsejate loodud imekaunis hiigelsuures kuninglikus pargis Herrenhausen Gärtenis ja saadi teada ka palju uut Hannoveri tihedast seotusest personaaluniooni kaudu Briti monarhiaga alates 18. sajandi algusest kuni kuninganna Victoria ajastuni (1837–1901). Seetõttu oli ligi 200 aasta vältel (alates 1714) Briti monarhide perede üheks kodukeeleks ka saksa keel.

Koorilauljate hinnangud reisile on enamasti suurepäraseid. Tsiteeriksin vahest sagedamini korduvaid lauljatepoolseid mõtteid. "Kohapealne saksa pe-

re, kelle juures õobisin, oli väga külalislahke ja rõõmus." "Saime väga palju kiita meie eestikeelsete laulude eest." "Kõige enam meeldisid mulle väljasõidud." "Reisi tulemusel on kooriliikmed omavahel lähedamaks saanud." "Õppisime palju Saksamaa kohta, ootan sakslaste tulekut Eestisse." "Esineda oli väga tore. Minu hostperekonda ütles pärast, et pole kunagi kuulnud sellist muusikat." "Saksamaa reis oli igat senti väärt!" "Kahjuks ei saanud väga hostperekonda olla, kuna meile oli väga palju tegevusi planeeritud." "Bussisõidu tegid huvitavaks teel Andrus Kalveti näidatud harivad filmid Saksa ajaloo kohta nt "Good Bye, Lenin!" ja toimunud vestlused ajaloo teemadel." "Käik kuninglikesse aedadesse oli väga lahe ning seal oli imeilus." "Ka sakslastele meeldisid meie laulud ja nad ütlesid, et esinemine oli mitmekesine ja põnev." "Põnev oli linnauur Hannoveris." "Sain näha, kuidas nende koor laulab ja kuidas nad õpivad. Inimesed olid kõik väga viisakad ja sõbralikud." "Rääkides sakslastest

oli võib-olla vahel raske nendega suhelda, kuna enamused neist olid väga vaiksed ja tagasihoidlikud, aga lõpuks sai ka nendega jutule."

Omaette artiklit vääraks ka meid võõrustanud Saksa koori külaskäik Eestisse 6.–13. juunil. Nende Eesti-muljed olid samuti vaimustavad ning paljud avaldasid soovi tulla Eestisse juba järgmise aasta laulupeo ajal tagasi, alustati eesti keele õppimist jne. Kindlasti oli üheks kõrgpunktiks nende reisil suurepärase kontsert EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus 10. juunil, kus oli võimalik kuulata nooruslikus esituses nii renessanssmuusikat kui ka popmuusika töötusi laiest maailmast.

"Le roi est mort, vive le roi!"

Omamata täit juriidilist kindlust selles, kas nii peaks ütleva, kuna Bourbonide dünastia hiilgeaegadel sümboliseeris see lause ka monarhia järjepidevust, kasutaksin oma dirigenditegevuse lõpetamisel Viimsi Kooli noortekoori juures siiski seda

kuulsat sajanditevanust heeroldi lauset.

Kuna eeloleval hooajal alustab Viimsi Gümnaasiumis uue nime all tegutsemist ka noortekoor, mis eeldatavalt umbes 3/4 koosseisu ulatuses (vähemalt 28 lauljat praegusest koorist) baseerub Viimsi Kooli noortekoori viimase hooaja liikmeskonnas, siis loodan, et ei solva selle lausega kedagi, ja on hea meel, et uutel tegijatel pole vaja alustada tühjalt kohalt. Nii nagu ka mina alustasin 31 aastat tagasi Arne Saluveeri poolt aasta varem korralikult käima läkatud Viimsi Keskkooli segakoori juures.

Ees ootab tõsine ettevalmistus eelolevaks laulupidude 150. aastapäevale pühendatud laulupeoks "MINU ARM" ja jääb üle soovida koos kauaaegse koorimeister Virvega uuele koorile, ühes oma armsate vanade ja uute lauljatega ning uutele dirigentidele jõudu ja jaksu selleks tööks koorimuusikapõllul!

Andrus Kalvet

Viimsi Keskkooli segakoori ja noortekoori dirigent aastatel 1987–2018

TURVALISUS

“Kiusamisest vabaks!” programm on nüüdsest kasutusel ka Viimsi lasteaedades

Ühiskonnas aina laiemat kõlapinda pälviv kiusamine saab alguse vähestest sotsiaalsetest oskustest, mille hulka kuuluvad iga kaaslaste mõistmine ja temaga arvestamine. Inimesele annab robotite ees veel pikaks ajaks eelise just empaatiavõime ja vastavad oskused. Kiusamisega tegelemisel on efektiivsimeks viisiks selle ennetamine ning eriarvamuste oskuslik lahendamine.

Sõber Karu aitab nüüdsest ka Viimsi lasteaialastel olla teineteisele headeks kaaslasteks. Foto Marie Tammsaar

Laiemas mõistes tähendab ennetamine, et raskest teemast räägitakse ja keerulistes olukordades käitumist harjutatakse lastega enne, kui midagi halba on üldse juhtuda jõudnud.

Läbi mänguliste tegevuste õpib laps austama nii iseenast kui ka kaaslaste õigust oma arvamusele, mõistma igaühe erilisust. Oluline on, et ühekordsete konfliktide tekkimisel leitakse kõigile sobivaid lahendusi nii, et väiksematest arusaamatustest ei areneks välja kiusamist. Lasteaedades ja koolides kasutatav MTÜ Lastekaitse Liit programm “Kiusamisest vabaks!” keskendub heades suhetes olemise õpetusele ning kiusamise ennetamisele, on kantud väärtustest ja peab oluliseks tööd kogu grupiga.

MLA Viimsi Lasteaiaid direktor Maie Roos peab lasteaiaid väärtustega tegelemist väga oluliseks. “Viimsi lasteaia majadest igaühes on sõnastatud oma väärtused ning neist omakorda kogu organisatsiooni omad. Me peame tähtsaks ja töötame selle nimel, et me ka päriselt oma igapäevaelus väärtustest juhimeks ning et need ei jääks üksnes sõnadeks paberil.” Direktor soovib, et õpetajad leiaksid endale sobiva programmi, mille alusel seada eesmärgid ja nende poole pürgida süstemaatiliselt.

Lasteaia Päikeseratta majja kahepäevasele “Kiusamisest vabaks!” koolitusele kogunenud ütlesid päeva avaringis, et tulid kokku avatud meeleaga. “Me tulime siia rõõmsa tujuga. Kui me iga päev anname lastele, siis täna saame kasu endale,” sõnasid nad. Pargi maja õpetaja Eva Laasma ootas koolitusele eelkõige nippe. “Nüüdisaegsed lapsed on teistsugused, sageli justkui kõikide asjade üle otsustavad beebibossid. Üksteisega arvestamist tuleb neile õpetada.”

Õpetajad avaldasid lootust, et ennetav töö karuga annab lasteaia lastele hea alguse ka selleks, et neil hiljem oleks kergem koolis. Programmi koolitajad Auli Andresalu-Targo ja Merit Lage on öelnud, et “Kiusamisest vabaks!” on teekond sinna, kus avalduvad kogu meeskonna süstemaatilisus, terviklikkus ja andekus ning see kehtib nii lasterühma kui ka täiskasvanute kohta.

MTÜ Lastekaitse Liit programmi “Kiusamisest vabaks!” alusväärtusteks on sallivus, hoolivus, austus ja julgus ning sümboliks Sõber Karu. Programmi kasutusõigus on tänaseks 466 lasteaial ja 143 koolil üle kogu Eestimaa. Programmi kohta leiab enam lugemist, aga ka värvipilte ja teisi tegevusi www.kiusamisestvabaks.ee.

Grete Landson
MTÜ Lastekaitse Liit

HopKid väärtustab laste ja lapsevanemate aega

Appi tuleb uus nutirakendus Viimsi laste sõidutamiseks ja saatmiseks. Lapsevanemad on loonud nutirakenduse HopKid – sõidu- ja saatmisteenus platvormi, mis paneb kokku transportiteenus ja lapsehoidja parimad omadused ning võimaldab lasta lapsi turvaliselt sõidutada ja saata kooli, trenni, sünnipäevale või võistlustele. HopKid aitab kaasa Harjumaalaste liikumisvõimaluste parandamisele, sealhulgas ka Viimsi valla piirkondades elavatel lastel.

Selline on HopKid'i logo.

saskohad seoses laste transportiga:

- lapsevanemad on täna laste “taksojuhid” ning nooremad lapsed vajavad lisaks sõidutamisele ka saatjat;

- linnakeskusest kaugemal elavatele lastele ei ole kõik teenused ja huviharidus kättesaadavad – ühistransport sageli ei aita, kuna graafikud ja marsruudid ei pruugi vastata tegelikule liikumisvajadusele.

Kooliaeg on käes ning laste liikumise vajadus marsruudil kodu-kool-huvikool-kodu on jälle väga aktiivne. Kuidas laste sõidutamine punktist A punkti B teha mugavaks ja turvaliselt, ilma et ise peaks lapsi sõidutama?

Vaatamata ühistranspordile ja mitmetele sõiduteenus pakujatele on tänases Eesti ühiskonnas täheldatavad endiselt kit-

Alati ei ole lahendus ka tavaline taksoteenus või ühistransport. Kõik lapsed ei ole näiteks valmis iseseisvalt ühistranspordiga liiklema ning ka tavaline takso- või sõidujagamisteenus siinkohal ei aita, sest näiteks väiksema lapse vanemal on vaja, et keegi võtaks lapse lasteaia, sõidutaks eelkooli, saadaks eelkooli uksest sisse ja annaks vastuvõtjale üle.

Ning vaja on seda sama teenust mitu kuud järjest ehk siis terve õppeperioodi.

HopKidi eripära võrreldes tavaliste sõidujagamisplatvormidega ongi n-õ sõiduteenusel lisanduv saatmisteenus. Teisisõnu sõidutab kontrollitud taustaga juht sinu lapse õigesse kohta ja annab vajadusel lapse vastuvõtjale üle. Sõidutajateks/saatjateks on aga valdavalt teised lapsevanemad või lapsehoidjad. Ning tellimus lapse sõidutamiseks tuleb teha hiljemalt eelmisel päeval kell 19.00.

Üha rohkem lapsevanemaid kasutavad juba täna lahendust, et ühel nädalal viib kõikide laste huviringi/eelkooli üks ja

teisel nädalal teine vanem. HopKid kutsub üles kasutama mugavat HopKidi platvormi ning üsna pea saavad rakenduse kasutajad luua grupi naabritest ja klassikaaslaste vanematest, mille abil laste sõidutamist koos teiste vanematega on kerge planeerida.

HopKidi rakenduse saab alla laadida Androidile Google Playst (Apple Store'ist oktoobri alguses) ning tellida laste sõidu- ja saatmisteenus või registreerida ise laste sõidutajaks!

Tegemist on alles algusjärgus ettevõtmisega, mis hetkel on tegev vaid Harjumaal, kuid siht on jõuda ka maapiirkondadesse üle Eesti, et kõikjal saaksid lapsed turvaliselt sõidutada.

Ootame kõiki Viimsi valla lapsevanemaid, kes laste sõidutamise probleemi ees on seisnud, meiega ühendust võtma, teenust proovima ning teenuse arendamisel uusi ideid ja mõtteid jagama!

e-post: info@hopkid.ee

veeb: www.hopkid.ee

HopKid tegijad

VIIMSI VALLAVALITUS

10 tõe, mida lastele turvaliseks digiteeks edasi anda

- Hoiu oma nutiseadet nagu rahakotti. Ära anna seda juhatuttavale kasutada ega jätta hooletal.
- Kasuta alati ekrani lukku ning ära jaga parooli teistega.
- Ära kasuta ühte ja sama parooli igal pool. Parool ei tohi olla lihtsasti äraarvatav, kasuta tähte ja numbrikombinatsioone, sõrmega tõmmatavat mustrit, sõrmeläigke või näoluvastust.
- Kasuta nutiseadmes alati uusimat tarkvara ning lae alla äppe vaid ametlikult tootja poest (Google Play Store, Apple App Store ja Windows Store).
- Hoidu nutiseadmetes lehekülgedest, mis koguvad informatsiooni. Ära jaga oma andmeid (ka nime või e-posti aadressi) mõistmata, milleks seda on vaja.
- Pane arvutisse ja telefoni viirusetõrje, uuenda seadet regulaarselt.
- Ära ava tundmatuid kirju, linke ja manuseid. Kui sõber saadab tavapärasest erineva tekstiga lingi või manuse, küsi alati üle, millega on tegu.
- Ära võta vastu võõrastelt tulnud sõbrakutseid Facebookis.
- Ära jaga sotsiaalmeedias liigset infot oma pere, elukoha või eluolu kohta.
- Pea meeles, et kõik mis on interneti paisatud, jääb sinna enamasti alati. Kui soovid kedagi, jagada enda kohta kõike, jääb see Sinu lahutamatuks digielu osaks.

Alikas: Rigi Info Süsteem Arnet

VIIMSI VALD

1 klassi mineku toetuse taotlemine!

1 klassi mineva lapse toetusi saab taotleda e-keskkonnas piksel.ee/arno/viimsi/.

Taotlus on võimalik esitada 1.09-30.09.2018.

Väljamaksed toimuvad hiljemalt 15.10.2018.

Toetust makstakse lapsevanemale tingimusel, et laps ja lapse mõlemad vanemad on rahvastikuregistri andmetel valla elanikud taotlemisele eelneva kalendriaasta 31. detsembri seisuga.

Sada maali Viimsis

Eva Jänese isikunäitus “Sada maali” EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus 23.09– 23.10.

Kunstiteadlane Mai Levin kirjutab Viimsi pühakojas näituse saateks: “Juba hulk aega tagasi tekkis Eva Jänesel idee maalida Eesti Vabariigi 100. sünnipäevaks sada maali. Sestpeale on ta neid maalinud tunduvalt rohkem, sest ta maalib pidevalt niikuinii, ajendatuna vajadusest luua, tähtpäevadest olenemata. Aga on siiski ilus, et ta sellele tähtpäevale mõtleb ja tahab selle tähistamise panustada.”

Sel kümnendil olemine näinud kunstniku väljapanekuid geomeetrisel laadis maalidest, esialgu valdavalt väikestest ruutudest koosnevad maalid, mille sarjades ta varieeris vorme, värve, meeoleolusi. Kuid nende kõrvale hakkas sagedamini ilmuma suuremaid töid, milles senine ühtlaselt kattev, siledapinnaline maalimisviis hakkas ruumi andma loetava pintslikirjaga maalilise matele tööd lõikudele.

Näib, nagu oleks monumentalistinarv, mis on tuttav kunstnik Eva Jänese 1970-ndate loomingust, taas ärrganud, hakanud harmoonia kõrval nõudma ka suurt joont, kontrasti, intriigi. Nii viibki ta tänavustes maalides geometriseeritud kelluka kokku väikese realistliku loodusfragmendiga, maal “Soomaastik” laseb kollastel geomeetrisel vormidel tungida loojanguvärvide taeva ja mere vahele, lilladel ja kollastel teravnurksetel pindadel ristelda pehmel ja õhuliselt maalitud sinirohelistel “Metsateel” maalil. Samas laseb ta ka teravatipulistel rohelistel lehtedel lõhkuda hall-kollast geomeetriat maalil “Pung”. Rohkem kollast ja rohkem särtsu on tulnud tema maalidesse senise sinirohelse asemele. Maailmale avatud inimesena ammutab Eva Jänese ideid paljudest asjadest samaaegselt – loodusest, kunstist, nagu maalipaar “Kohtumine Akbergiga Laboratooriumi tänaval” või “Mõeldes Stephen Hawkingile” lähtub teadusest. Eva Jänese püüab läbi oma maaliprisma vahendada maailma tohutut mitmekesisust.”

Käesolev näitus avab ja vahendab Eva Jänese viimaste aastate loomingut, sest esitleda ühel näitusel sada maali nõuab kunstnikult julgust ja kõneleb ka tema loomekõpsusest. Vaataja leiab ennast küll pühakojast, kuid seda mõjutatuna kunstniku sisemaailma avaruse, mõttesügavuse ja elukogemuse rõõmu ning mängulisuse allikatelt. Kreekakeelne sõna *chara* (e.k rõõm) tähendab nii juubeldust, kaasakiskuvat head meeleolu ja miks ka mitte suurt värvide pidu ning see leiabki oma rõõmuküllases täiuse kunstniku maaliseeriast mosaiigis.

Näitust toetab Eesti Rahvuskultuuri Fond.

Erkki Juhandi

President Lennart Meri stipendium

Tuletame meelde, et president Lennart Meri stipendiumi ja preemia taotlemise tähtaeg on 1. detsember 2018.

Viimsi valla aukodaniku president Lennart Meri stipendiumi statuudi eesmärk on väärtustada Viimsi valla aukodaniku president Lennart Meri vaimset pärandit.

Määruse kohaselt antakse välja kahte liiki rahalist toetust: preemiat ja stipendiumi eelarvega kuni 3200 eurot, mida Viimsi vald eraldab valla eelarvest üldjuhul igal aastal. Pre-

sident Lennart Meri stipendiumi eelarvesse võivad teha rahalisi toetusi füüsilised ja juriidilised isikud.

Stipendiumi maksmise eesmärk on innustada ja toetada kõrgkooli üliõpilast, kes õpib mõnel humanitaarteaduste õppekaval ja on seadnud sihiks erialase uurimustöö koostamise.

Stipendiumit võib taotleda mõnel humanitaarteaduste õppekaval kõrgharidust omandav bakalaureuse- või magistriõppe üliõpilane erialase uurimustöö kirjutamiseks. Stipendiumi taotlus tuleb esitada stipendiumile kandideerijal isiklikult.

Preemia maksmise eesmärk on eelkõige premeerida ja tunnustada magistriraadi omandanud isikut, kes on koostanud silmapaistva uurimustöö (magistritöö) humanitaarteaduste valdkonnas. Preemia võib kandideerida humanitaarteaduste valdkonna magister, kes on magistriraadi omandanud kandideerimisele eelneva kahe kalendriaasta jooksul. Seega, kui taotlus preemia maksmiseks esitatakse detsembriks 2018, lähivad arvesse magistritööd, mis on kaitstud 2018., 2017. või 2016. aastal. Määruse reguleerimisalast on välja jäetud dok-

torandid ja doktoritööd kaitstud isikud. Preemia kandidaatide puhul võib taotluse esitada nii kandideerija kui ka kolmas isik.

Humanitaarteaduste all peetakse eelkõige silmas filoloogiat, ajalugu, folkloristikat, teoloogiat, kunsti- ja teatriteadust, semiootikat jms.

Kandideerija ei pea rahvastikuregistri andmete kohaselt olema Viimsi valla elanik, kuid tal peab olema elulooline või hariduslik seos Viimsi vallaga.

Stipendium või preemia antakse üle president Lennart Meri perekonna liikme ja Viimsi val-

lavanema või tema poolt volitatud isiku poolt president Lennart Meri sünniaastapäeva tähistaval üritusel.

Viimsi Vallavolikogu 12.03.2013 määrus nr 6 "Viimsi valla aukodaniku president Lennart Meri stipendiumi statuut" on

avaldatud 22.03.2013 Viimsi Teatajas ning valla kodulehel viimsivald.ee. Lisainfo: tel 6028 866, marje@viimsivv.ee, www.viimsivald.ee.

Ott Kask

kultuuri- ja sporditöö peaspetsialist

Viimsi valla aukodaniku president Lennart Meri stipendiumi statuudi alusel määratud

Preemia 3200 €

Liisa-Helena Lumberg

Eesti Kunstiakadeemia Kunstikultuuri loaduskonna Kunstiteaduse ja visuaalkultuuri instituudi doktorant

Magistritöö eest teemal: "Nüüdsest veelgi suurem Kristus. Uued altarimaalid Eesti luteri kirikutes 19. sajandi teisel poolel"

Stipendiumi komisjon:

Esimees: Savi Kallas, liikmed: Meri Meri, Vii Lõppänen, Põhja Kõrge, Johan Meelis

Netopäevad: 29. märts 2018, aastal EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus

Viimsi valla aukodaniku president Lennart Meri 90. sünniaastapäeva tähistaval üritusel

Pildiallkiri.

EVA JÄNES

SADA MAALI

23.09.-23.10.2018

VIIMSI PÜHA JAAKOBI KIRIK

PLMF15
Planet Of Talent

VIIMSI PÜHA JAAKOBI KIRIK

SEPTEMBER 29
KELL 16.00

HINGEMUUSIKA

PAVLO BALAKIN bass
MARKO MARTIN klaver
kaastegev sopran **PILLE LILL**

Kavas: Schubert, Liszt, Tšaikovski, Kapp jt

VABA SISSEPÄÄS

WWW.PLMF.EE

HINGENURK

Kuidas edasi? On meil lootust?

Juba pikemat aega, ikka siis, kui taaskord kuulen mingisugust üleskutset või kampaaniasõnumit, mis juhib tähelepanu meie hulgas olevatele ebakõladele või kahjulikele üksikisiku harjumustele, mis teisi mõjutavad, mõtlen, et miks küll on nii, et riik ja erinevad organisatsioonid peavad meid inimestena iseenda eest kaitsma?

Sellest oleme me üldjoontes aru saanud, et uppuja päästmine ei ole ainult uppuja enda asi, kuid selleni me ikka veel ei ole jõudnud, et enne vette minekut hoiataks oma kaaslast, et kui sa ujuda ei oska, on tegemist vägagi ohtliku ettevõtmisega. Küll on meil kampaaniad alkoholi tarbimise vähendamiseks, suitsetamise kahjuliku mõju tagajärjedest, liiklemise kiiruse jälgimise ja tähelepanelikkuse tõstmiseks jne.

Selle kõige juures on aga väga kurb näha, kui ükskõikselt me inimestena suhtume kõigesse ja kui ajutiselt kõlavad sellised üleskutsed. Sest isegi siis, kui politseinik mõõdab kiirust, siis neist mõõdununa ja kurvi taha kadununa vajutatakse taas gaasi, et taastada "tavaline" liikumistempo.

Tundub, et endiselt kestab meil arusaamine, et vabadus tähendab õigust kõike omatahtsi teha, sõltumata sellest, kuidas see meile ja meie ümber olijatele ja keskkonnale mõjub. Kui kalad surevad meres, sest suitsetaja viskab suitsukoni maha ja see vihmaveega merre jõuab, siis selles ei ole süü mitte kellelgi teisel kui suitsetajal, kellel ei ole oidu enda hävitamise jääke mõistlikult utiliseerida ehk prügikasti visata.

Kõike ühiskonnas toimuvat võiks nimetada ehk heaolu joovastuseks, sest kipub ju see ikka nii olema, et kui inimene tunneb, et tal on kõik hästi, siis arvab ta ka, et talle on kõik lubatud. Aga kas ikka on?

Vabadusega kaasneb alati vastutus ja kui see osa vabaduses vajaka jääb, siis ei ole tegemist vabadusega, vaid näilisusega, kus inimene arvab, et talle on kõik lubatud, aga siis on sel ka teine valusam külg.

Apostel Paulus ütleb: "Mulle on kõik luba-

tud!" – Siiski kõigest ei ole kasu. "Mulle on kõik lubatud!" – Siiski miski ärgu saagu meelevalda minu üle!" (1Kr 6:12)

Aga seda, mis on saanud meelevalla meie üle, on liigagi palju ehk seda, mis on meie pähe läbi turundamise istutatud, seda on nii palju, et kainen mõistust ei osatakski enam nagu üldse kasutada. Ja see on ilmselge näide sellest, et tegelikult me ei suuda hallata kõike seda, mis meie eludes on!

Kui meil on seadused ja me elame ühes õigusruumis, siis sõltumata sellest, kas meie selle õigusruumi liikmete ja riigi kodanikena oleme sellele alla kirjutanud või mitte, need seadused kehtivad ka meile. Aga lisaks seadustele on inimeseks olemise põhimõtted ja väärtused, millele toel me tegelikult ju inimestena toimetame. Ehk see piibellik põhimõte – tee teisele, mida soovid, et sulle tehakse!

Mitte ükski kampaania ei lahenda probleemi, mis on puudulike eluhoiakute ja puuduliku armastamise oskuse tulemus. Seda saab muuta vaid inimene ise, kui tema pähe jõuab arusaamine ja südamesse tundmine, et ta on teistele haiget teinud või ennast hävitanud. Ja kui veel inimene palub paranemise teel abi Jumalalt, siis ei ole maailmas miskit, millest Jumalaga koos üle ei saaks.

Nii võibki öelda ehk küll veidi äärmusesse kaldudes, et tegelikult meie väga paljude probleemide põhjus on meie kaugenemine usust ja Jumalast, sest keskendudes üksnes inimesele, kipub ju inimene ikka keskenduma lähemale inimesele ehk iseendale ja nii kõik teised muutuvad justkui tähtsusetuteks.

Siis võibki juhtuda, et ühesuunalisel tavalal vastu suunda sõitja võib lihtsalt õiges suunas liikujat lambaks sõimata, sest arvab, et tema võib teha, mis tahab. See ei ole ju õige ega ilus! Kuid õiget ja ilusat igatseb ju ikka meie hing!

Mikk Leedjärv

Koguduse vaimulik
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirik

KULTUUR

Viimsi ja Randvere noortekeskuste avatud huviringid

Viimsi ja Randvere noortekeskused töötavad avatud noorsootöö põhimõttel ehk noortekeskus on avatud kõikidele noortele, kes soovivad teha midagi põnevat, tegevustes osaleda ning seeläbi ennast arendada ja midagi uut teada saada. Samal põhimõttel töötavad avatud

huviringid mõlemas noortekeskuses.

Paber kannatab kõike ehk paberikunsti ring toimub Randvere noortekeskuses kolmapäeviti kell 16–18 ning nagu ringi nimetus ütleb, tehakse seal paberist kõikvõimalikke asju: lilledest ja kaartidest kuni pliitsitopside ja mänguasjakorvideni välja.

Meediaklubi pakub uusi teadmisi ja avastamisrõõmu kõigile neile, kes huvituvad pildistamisest, videotest, plakatitest või muust kujundusest ja esitlusest. Randvere noortekeskuse meediaklubi annab selleks kõigeks võimaluse ning lisaks innustab noori ennast pakkuma välja uudeid ideid ja lahendusi. Meediaklubi annab lisaks teadmistele ja julguse ise proovida ja katsetada. Noored saavad teha fotosid professionaalses fotostuudios ning kasutada töötlemisprogrammi. Meediaklubi toimumise ajad kuni jõuludeni: 26. september, 3., 10. ja 31. oktoober, 14. ja 28. november, 5. ja 19. detsember.

Ise tehtud, hästi tehtud kokandusklubis saavad noored proovida erinevaid maitseid, katsetada huvitavaid ja lihtsamaid toite ning koos kaaslastega mõnusalet ise kokata. Väga palju tehakse just lihtsaid toite, millega noored ise hakkama saavad. Kokandusklubi toimub Viimsi noortekeskuses teisipäeviti algusega kell 16.

Tee ise *Re-use* meisterdamine ehk meisterdamine uuskasutatavatest materjalidest ning vanade asjade tuunimine on mitme valdkonna kokkupuutepunkt: isetegemine, keskkonnahoid ja säästmine. Teha saab kõike võimalikku. Noored saavad ka ise ideid anda või teistele oma oskusi jagada ning ise midagi lahedat õpetada. *Re-use* meisterdamine toimub Viimsi noortekeskuses neljapäeviti algusega kell 16.

Üheski ringis pole eelregistreerimist vaja ning iga kord ei pea kohal käima, kui ei saa. Me vaid usume, et tegevus on vahva ning seetõttu noored seda ise soovivad. Kõik saavad tegevustega hakkama, sest noorel on endal võimalik valida, kui lihtsalt või keerukalt ta millegagi tegeleb. Avatud huviringi põhimõtted ongi: tasuta, pole kindlat gruppi ja kõigile jõukohane!

Infot ringide kohta saab noortekeskustest.

Randvere noortekeskus asub Randveres, Kibuvitsa tee 1 ning on avatud E, T, N, R k 13–18 ja K k 16–18.

Viimsi noortekeskus asub Viimsis, Nelgi tee 1 ning on avatud E–R k 14–19.

Olete oodatud!

Viimsi noortekeskus
Randvere noortekeskus

Hiina tervisevõimlemine

Hiinas on ammu aegadel kehalisele heaolule teadlikult tähelepanu pööratud. Keha ei märgata alles siis, kui ta enam harjumuspäraselt ei toimi, vaid temasse suhtutakse kui energiatilisel toimivasse struktuuri, mida tuleb tugevaks muuta ja tasakaalus hoida.

Liidse Hiina meditsiini arstid pidasid enesetervendamist meditsiini kõrgeimaks vormiks ning näitasid oma patsientidele enesetervendamise (*qigongi*) harjutusi, et need saaksid enesetervendamise ja heaolu suurendamisest aktiivselt osa võtta.

Üle 3000-aastase ajaproovi läbinud tõhusad tehnikad rahustavad vaimu ja keha ning suurendavad energiat, see aga omakorda aeglustab vananemisprotsessi.

See, kui palju inimesel energiat on, määrab päevast päeva kogu teie elu.

Kronoloogilises mõttes vananeme kõik ühesuguse kiirusega, aga see, kui kiiresti meie keha ja vaim vananemise tõttu murduvad, on hoopis teine teema.

Enesetervendamise harjutuste hüvesid võite tunnetada juba 5-minutilise harjutamise järel.

Need harjutused on inimestele, kes otsivad ja vajavad oma elus rohkem tasakaalu.

Pole vaja meelde jätta keerulisi pikki harjutusskeeme. Samuti pole vaja osta uusi rõivaid või moodsaid seadmeid, et neid harjutusi ka kodus teha.

Need tehnikad:

- tugevdavad *qi*'d ning organite ja kudede talitlust,
- parandavad vereringet,
- vähendavad stressi,
- alandavad vererõhku,
- vähendavad kroonilist valu,

Qigongi kursuse õpetaja Riina Hein teed joomas. Foto erakogu

- tugevdavad immuunsust,
- ennetavad haigusi,
- aitavad "tühjendada vaimu", leida tagasiteed iseenda juurde,
- loovad üldise heaolu- ja kergendustunde,
- annavad hea tuju, vaba ja lõõgastunud oleku,
- aitavad säilitada nooruslikkust ja ilu,
- mõjuvad positiivselt vaimule, närvisüsteemile ja kogu organismile.

Enesetervendamine on see, mis annab nende harjutuste harrastajale suurema kontrolli vananemisprotsessi üle.

Enesetervendamise harjutused sisaldavad kombinatsiooni õigest asendist, õigest hingamisest ja suunatud taotlustest.

Õige asend võimaldab energial vabamalt läbi keha voolata.

Õige hingamine rahustab närvisüsteemi ja varustab keharakke ohtralt kütuseks vajaliku hapnikuga. Suunatud taotlus tähendab mõistuse kesken-

dumist spetsiifilisele ülesandele, näiteks ärevuse rahustamisele või suuremale energiavoolule seedeorganitesse seedimise parandamiseks.

Lisaks harjutustele õpime ka lihtsat enesemassaaži.

Nende lihtsate, kuid paindlike ja igakülgsede Hiina enesetervendamise harjutuste kasu seisneb selles, et igaüks saab neist väga vähesel ajaga oma tervisele tuge. Harjutused on kergesti õpitavad ega nõua liiga suuri pingutusi, nii et neid saab sooritada olenemata east, soost, kehalise ettevalmistatuse tasemest ja terviseseisundist.

Nende harjutuste võlu seisneb selles, et alustatakse kohalt, kus parasjagu ollakse.

Tillukesed sammud võivad viia inimese siiski sinna, kuhu ta soovib. Peab lihtsalt endale pühendama pisut aega, mis on enesest lugupidamise ja armastuse vorm.

Tunnid toimuvad igal kolmapäeval: üks grupp kell 10–11 ja teine kell 20–21 Viimsi huvikeskuses.

Kindlasti võtke kaasa ilma kotsata vahetusjalatsid. Riie-olgu mugav nii istumiseks kui ka seismiseks. Kaasa võiks võtta ka jaki või fliisi, et see õlgadele panna.

Mina olen Riina Hein ja olen selle rühma juhendaja. Võin päris kindlalt öelda, et *qigongi* harjutused võivad muuta igaühe elu, sest räägin siin oma kogemuste põhjal.

Olen tegeleenud *qigongi* ja *taijiga* 22 aastat. Olen litsentseeritud Zhong Yuan Qigongi treener. Praegu täiendan end Rene Bürklandi juures Hiina meditsiini teooria kursusel.

Inimloomuse sügavamaks mõistmiseks olen läbinud 3-aastase väljaõppe transpersonaal- ja hüpnoteerapia valdkonnas.

Täpsem info ja registreerimine e-posti aadressil hein.riina@gmail.com või telefonil 501 2361. Registreerimine on vajalik!

Kohtumiseni!

Riina Hein

HEA KUNSTIHUVILINE

Ootan Sind KOLMAPÄEVA, 3. OKT. ÕHTUL KL 18.30 KUNI 20.00
Kunstizaalis kiluleiba maitsta ja minu maale vaatama.

Kunstizaal asub seekord Viimsis, Nelgi tee 1 Huvikeskuses.

Tule üksi või sõbraga, kõik on oodatud, hingesugulase leidmise garanteerin.

Jäta meelde või pane kirja KOLMAPÄEVAL, 3. OKT. KL 18.30 näeme HUVIKESKUSES.

Tiiu Viies Tel. 51 04 337

AASIAPÄRANE KODUKOKKAJATE ÕPITUBA

Kohtumispaik on Viimsi Huvikeskus, algus kell 18:30 ning ühe töötoa hind 35 eurot.

<p>10.10.18 JAAPIANI KÖÖGI VÕLUD</p> <p>Jaapani maitseed on värsked ja õrnad, oluline on tooraine kvaliteet ning lihtne toidu serveerimine. Kohapeal kokkame: salati, supi ja sushi</p>	<p>31.10.18 HIINA KÖÖK</p> <p>Hiina köögi eripäraks on täiesti erinev toidukultuur neljaks jaotuvalt: põhja-lõuna, -ida ja lääne-Hiina söögid. Kohapeal kokkame: salati ja hiina töölise lõuna</p>
<p>17.10.18 TAI TOIDUD</p> <p>Tai söögid on kerged, tervislikud ja valmivad kiiresti. Maitset magus-hapu-terav, vürtside tasakaalu leidmine ongi kõige "suurem kunst". Kohapeal kokkame: salati ja supi</p>	

Eelregistreerimine: loovustuba@gmail.com
Vaata ka: FB / isemoodiloojustuba

VIIMSI FOTOKLUBI SÜGISNÄITUS

VIIMSI HUVIKESKUSE AATRIUMI II KORRUSEL

23. SEPTEMBER - 30. OKTOOBER

Viimsi valla kultuurikalender

28. september – 21. oktoober

JUMALATEENISTUSED

30. september kell 11
Jumalateenistus armulauaga
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus
kell 12
Jumalateenistus
Viimsi Vabakirikus
kell 14.30
Jumalateenistus
Teenib Aare Kimmel
EELK Randvere kirikus

7. oktoober kell 11
Jumalateenistus armulauaga
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus
kell 12
Jumalateenistus
Viimsi Vabakirikus
kell 13
Jumalateenistus armulauaga
Rohuneeme kabelis
kell 14.30
Jumalateenistus
EELK Randvere kirikus

14. oktoober kell 11
Jumalateenistus armulauaga
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus
kell 11
Lõikustänapüha jumalateenistus armulauaga
EELK Prangli Laurentsiuse kirikus
kell 12
Jumalateenistus
Pühapäevakool
Viimsi Vabakirikus
kell 14.30
Lõikustänapüha jumalateenistus
EELK Randvere kirikus

21. oktoober kell 11
Jumalateenistus armulauaga
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus
kell 12
Jumalateenistus
Viimsi Vabakirikus
kell 14.30
Jumalateenistus armulauaga
EELK Randvere kirikus

NAITUSED

Näitus "Ühel väikesel saarel elas geenius"
Aksi saare fotograafist ja kultuuritegelasest August Luusmannist

Sissepääs muuseumipiletiga
Rannarahva muuseumis

September – oktoober
Tiina Tammetsa kunstinäitus
"Kiiksuga kivid"
Viimsi vabaõhumuuseumis

September
Näitus "Karm kevad"

Oktoober
Meeli Küttimi fotonäitus
"Urban Dogs – Tallinna koerad"
Vaba sissepääs
Viimsi raamatukogu fuajees

Ajutine näitus "Georgia 2008"
Püsinäitused Eesti sõjaajaloo teemal
Eesti Sõjamuuseumis – kindral Laidoneri muuseumis

Kuni 30. oktoober
Tiiu Viiese kunstinäitus
"Tiiu Viiese pildid"
3. oktoober kell 18.30
Kohtumine kunstnikuga
Viimsi huvikeskuse aatriumi I korrusel
Viimsi Fotoklubi sügisnäitus
Viimsi huvikeskuse aatriumi II korrusel

Kuni 23. oktoober
Eva Jänese kunstinäitus
"Sada maali"
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus

OPI- JA JUTUTOAD

2. oktoober kell 18
Vestlusõhtu – Sirje Kiin
Vaba sissepääs
Viimsi raamatukogus

4. oktoober kell 11
Loeng lapsevanematele
"Lapse uni ja magamine"
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse treening-saal nr 2

5. oktoober kell 18
Jumestuskursus iseendale
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse õppeklassis

10. oktoober kell 18.30
Kodukokkajate õpituba
"Jaapani köök"
Hind 35 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse kohvitoas

11. oktoober kell 11
Loeng lapsevanematele
"Naerunägu, nutulaul ja jonnipusa – aitäh, et mõistate!"
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse treeningisaalis nr 2

11. oktoober kell 18.30
Maksa detoksi praktiline töötuba
Hind 15 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse kohvitoas

12. oktoober kell 19
Loeng "Meie tervis, heaolu ja energia"
Hind 10 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse treeningisaalis nr 2

17. oktoober kell 18.30
Kodukokkajate õpituba
"Tai köök"
Hind 35 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse kohvitoas

18. oktoober kell 19
Kirovi kalurikolhoosi teemaline jutuõhtu
Rannarahva muuseumis

KONTSERID, ETENDUSED

28. september kell 19
Stand-up show "OMA JOPE"
Jan Uuspõld, Mairo Marjamaa, Rene Puura
Piletid 18/15 € Piletilevis ja huvikeskuses kolmapäeviti kell 10-18
Piletite broneerimine: tel 602 8838 või viimsi@huvikeskus.ee
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuses

29. september kell 16
Mihklipäeva hingemuusika

Pavlo Balakin (bass), Marko Martin (klaver), Pille Lill (sopran)
Korraldajad: Pille Lille Muusikute Fond ja Viimsi päevakeskus
Vaba sissepääs
EELK Viimsi Püha Jaakobi kirikus

1. oktoober kell 10.30
Muusikapäeva kontsert
Marianne Leibur ja Karl-Madis Pennar
Sissepääs tasuta!
Viimsi huvikeskuses

12. oktoober kell 13
Kuussaare Linnateatri etendus "Persona"
Piletid 12/8 € Piletimaailmas ja huvikeskuses kolmapäeviti kell 10-18
Piletite broneerimine: tel 602 8838 või viimsi@huvikeskus.ee
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuses

13. oktoober kell 10.30
Pisimusa perehommik
Venno Loosaare ja tema lõbusate lauludega
Perepilet 15 €, lapsevanem + laps 10 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuses

14. oktoober kell 15.30
Aivar Sõerdi orelikontsert
EELK Randvere kirikus

SPORT

27. september kell 14
XIX kindral Johan Laidoneri olümpiateejooks
Viimsi mõisa pargis ja Haabneeme terviserajal

5. oktoober kell 19
Tenniseturniir – Reedesed üksikmängud
Osavõtutasu 30 €
Registreerimine: kuni 04.10 k 12 reimo@viimsitenis.ee
Viimsi tennisekeskuses

7. oktoober kell 17
Viimsi Jalgpalliklubi – Jalgpalli-

klubi Tabasalu
Viimsi staadionil

21. oktoober kell 17
Viimsi Jalgpalliklubi – Tõrva Jalgpalliklubi
Viimsi staadionil

MEELELAHUTUS, MUUSIKA

28. september kell 21
Partonus / VJ Sass Nixon
29. september kell 21
VJ Allan Peramets
5. oktoober kell 21
Sunlight / VJ Allan Peramets
6. oktoober kell 21
VJ Andrus Kuzmin
12. oktoober kell 21
Shanon / DJ Marek Talivere
13. oktoober kell 21
VJ Lenny Lavidia
19. oktoober kell 21
Sulo / VJ Andrus Kuzmin
20. oktoober kell 21
VJ Sass Nixon
Info ja broneerimine: tel 5628 2261
Black Rose pubis

28. september kell 19
Viimsi Tantsuklubi 2. hooaja alustamine
Viimsi huvikeskuse treeningisaalis nr 2

11. oktoober kell 20
Comedy Estonia Viimsi Open Mic
Sissepääs tasuta
Jussi Õlletoas

LASTELE JA NOORTELE

September – oktoober
Leivaprogramm "Jätku leiba!"
Lasteiaia-, ja kooligruppidele
Vajalik eelbroneerimine: haridus@rannarahvamuseum.ee
Viimsi vabaõhumuuseumis

Aastaringelt
Veekeskonnaprogramm "Märka merd!"
HIII kooliastme gruppidele

1.-5. oktoober kell 14-19
Viimsi noortekeskuse sünnipäevanädal

4. oktoober kell 14-19
Randvere noortekeskuse sünnipäevapidu
Randvere noortekeskuses

4. oktoober kell 11
Kirjandushommik algklassidele
Külas on Priit Põhjala
Registreerimine: tiiu@viimsiraamatukogu.ee
Vaba sissepääs
Viimsi raamatukogus

6. oktoober kell 12
Laste etiketi õpituba – Piduliku ürituse etikett ja lauakommete põhialused
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Viimsi huvikeskuse õppeklassis

17. oktoober kell 11.30
Kirjandushommik algklasside õpilastele
Külas on Kadri Lepp
Registreerimine: tiiu@viimsiraamatukogu.ee
Vaba sissepääs
Viimsi raamatukogus

17. oktoober kell 15-20
Kirbuturg lastele ja noortele
Viimsi noortekeskuses

19. oktoober kell 10.30
Väikelaste loovushommik 1-2-aastastele lastele
Osalustasu 8 €
Lisainfo www.huvikeskus.ee
Registreerimine: loovustuba@gmail.com
Viimsi huvikeskuses

EAKATELE

18. oktoober kell 15
Muusikaterapia "Mis värvi on valgus"
Esineb Andranik Keček
Oktoobriku sünnipäevalaste õnnitlemine
Randvere päevakeskuses

21. oktoober kell 16
J. Straussi operett "Viini veri"
kell 10.30 Buss väljub Haabneemest suunaga Randvere ja Mähe poole
Tartus Vanemuise teatris

R, 12. oktoobril kell 13
Viimsi Huvikeskuses

Piletid hinnaga 12 € ja 8 € on müügil Viimsi Huvikeskuse kontoris ja Piletimaailma müügipunktides.
Piletite broneerimine 6028838, viimsi@huvikeskus.ee.
Teatri kontaktid 53453638, ene@teater.ee

Espetendus 4. novembril 2017.
helikunstnik Villem Rootalu
valguskunstnik Tarmo Matt
maskimeetrid Annika Aedma
Evelin Vassar
Matteo Spiazzi
näitlejad Rauno Kaiblainen
Merrilin Kirbits
Kristian Põldma
Tanel Ting

PERSONA
lavastaja • kunstnik Matteo Spiazzi

4. klassi õpilastele

Viimsi Raamatukogu

**KIRJANDUSHOMMIK
KADRI LEPAGA**

17. OKTOOBRIKELL 11.30
VIIMSI RAAMATUKOGUS

Sissepääs vaba
Vajalik registreerumine meiliaadressil
sandra@viimsiraamatukogu.ee

RAKVERETEATER

Urmas Lennuk

**ÜKSSARVIKUTE
FARM**

K, 24. okt kell 19 Viimsi huvikeskuses

rakvereteater.ee piletimaailm.com 32 95 444

Haabneeme Kooli spordikallakuga klassid koguvad populaarsust

Eelmisel õppeaastal loodi Haabneeme Kooli spordiklassid. Need on osutunud lapsevanemate silmis sedavõrd populaarseks, et kõiki soovijaid ei suudeta spordiklassidesse ära mahutada.

Kui tänane Haabneeme Kooli direktor enam kui 10 aastat tagasi otsustas oma edasise tööelu Viimsiga siduda, oli koolis kujunenud olukord, kus kehalise kasvatusõpetajad olid küll valmis kooli spordiklasside loomiseks, kuid keskkond selleks polnud veel küps. Aastad läksid, kool iseseisvus, Sirje Toomlast sai direktor, kehalise kasvatusõpetajate meeskond täienes uute entusiastlike tulijatega ja aeg sai küpseks ammused unistused käegakatsutavaks reaalsuseks muuta.

Konkreetselt settis mõte 2016/2017 õppeaastal, kui kooli kehalise kasvatusõpetajatest kujunenud supermeeskond tegi üheskoos Eestile tiiru peale, kogus teistes maakondades koolides tegutsevatest spordiklassidelt kokku parimad praktikad, lisas sellele omaenda visiooni ja kogemused ning vastav õppekava oligi sündinud.

Spordiklass harjutamas õpetaja Dmitri Reinmetsa juhendamisel 30 m jooksu starti. Foto Merlis Maalmann

Esimene spordikallakuga klass moodustati vastsetest koolitulistest eelmisel sügisel. Siis esitasid lapsevanemad oma lapse spordiklassis õppima asumiseks 16 avaldust. Käesoleva aasta 1. septembril alustas juba teine spordikallakuga esimene klass. Sel aastal oli avaldusi juba 29, mis tähendas, et 5 last spordiklassi õppima ei mahtunudki.

Direktor Sirje Toomla rõhustab, et kõik lapsed võeti spordiklassi ilma neid eelnevalt isegi nägemata, rääkimata neile kohustuse panemisest kehaliselt katsed läbida. Spordiklassi moodustati väga lihtsal meetodil – lastevanemate poolt avalduste esitamise järjekorra alusel.

Esimesed neli kooliaastat tegelevad lapsed professionaalse juhendamise all üldfüüsilise treeninguga. Kedagi mingile ühele konkreetsele spordialale keskendumata ei keelitata. Et iga lapse jõuda ja talle võimete kohast kehalist arengut pakkuda, on klassiõpetajate valikul silmas peetud ka nende endi sportlikku tausta. Nii on II B spordiklassi õpetaja Kaidy Öis mets olnud Pärnu toimuvate kahe silla jooksude korraldaja. I B spordiklassi õpetaja Reet-

Ly Lindal on õppinud Tallinna Spordiinternaatkoolis (TSIK). Lisaks on esimesel klassil ka n-õ abiõpetajaks ehk teiseks klassiõpetajaks mõlema spordiklassi treener Dmitri Reinmets. Kuna spetsiaalne spordiklass on tegutsenud vaid ühe aasta, ei sõanda õpetajad selle mõju koolile või lastele veel hinnata, kuid spordiklasside kiire populaarsuse tõus lapsevanemate silmis, ja seda näitab sel aastal tekkinud konkurents spordiklassi kohtadele, näitab kooli juhtkonna õiget suunavalikut. Treener-klassiõpetaja Dmitri Reinmets julgustab, et vane-

mad innustaksid oma lapsi rohkem liikuma: “Lapsed vajavad rahvusvaheliste soovitude järgi päevas vähemalt 60 minutit mõõdukat kuni tugevat kehalist aktiivsust. Spordiklassis saavad nad liikuda ja omandada erinevaid eluks vajalikke oskusi. Spordiklassi tunniplaanis on mitu kehalise kasvatusõpetuse tundi rohkem kui teistel klassidel, aga seda loomulikult mitte teiste ainetundide arvelt.”

Kõik kolm õpetajat toonitavad, et spordiklassi eesmärk algklassides ei ole mitte sportlikud tulemused, vaid tervislike eluviiside sisseharjutamine lastele. Algklassides võiks spordiklassi nimetadagi hoopis liikumisklassiks, arvavad õpetajad Kaidy ja Dmitri. Loomulikult annab keskmisest kõrgem kehaline aktiivsus eelduse ka lapse mitmekülgsemaks arenguks, mis omakorda lubab loota tulevikus ehk ka paremaid sooritusi spordis.

Palve peale tuua välja mõni eriti ere klassi lastega seotud emotsioon, ütleb õpetaja Dmitri, et teda paneb heldima, kui ta näeb lapsi harjutamas iseseisvalt peale tunde kooli suusanõulval või poistekampa kooli võimla ukse taga palli kuisimas.

Õpetaja Kaidy meenutab üht üsna esimest kehalise kasvatusõpetuse tundi lastega, kui hakkas sadama paduvihma ning ta muretses juba ette, kuidas õpilased järgmise tundi täiesti läbi vettinuna ning mornide nägudega lähevad. Õpetaja üllatusõpetuse osutus aga see laste jaoks kõige ägedamaks tunniks üldse! “Ega nad mul suhkruks pole,” naerab õpetaja tagantjärele.

Õpetaja Reet-Ly on aga oma klassiga veel vähe koos olnud ja loodab, et ka neil hakkab kõik hästi minema. Praegu harjutakse veel distsipliiniga.

Lugu lõpetama sobib kooli direktor Sirje Toomla poolt silmade särades spordiklasside kohta öeldu: “Kas pole tore, et spordiklasside lastel on viiest õpetajast, kellega nad tundides kokku puutuvad, neli mehed ja üks naisõpetaja – lisaks treener Dmitrile juhendab lapsi liikumistundides Maido Saar, ujumistundides Bruno Nopponen ja muusikatundides Arne Saluveer.” Seega on suhe 20:80 tavapärase naiste kasuks oleva 80:20 asemel. Kommentaarid on siinkohal tõesti liigsed.

Anne Martin

Haabneeme Kooli meediaõpetaja ja infojuht

TULE KOSSU MÄNGIMA!

MITMEKÜLGSEIM TRENN KÕIGILE!

TUTVUMISKUU – UUTELE LIITJATELE ESIMENE KUU TASUTA!

KUS & KUIDAS?

- Korvpalliklubi Viimsi treeningud
- Viimsi Koolis
- Haabneeme Koolis
- Randvere Koolis
- Püüsi Koolis
- Pirita Koolis
- Merivälja Koolis
- Kelvingi lasteaias
- Väike-Paike lasteaias
- Paikeseratta lasteaias
- Karulaugu lasteaias
- Randvere lasteaias
- Pargi lasteaias
- Laanelinnu lasteaias
- Leppneeme lasteaias

- Täpsemalt vaata www.kkviimsi.ee või [facebook.com/kkviimsi](https://www.facebook.com/kkviimsi)

KONTAKT KKVIIMSI@KKVIIMSI.EE

WWW.KKVIIMSI.EE [KKVIIMSI](https://www.facebook.com/kkviimsi)

[KKVIIMSIKESKLINNAK](https://www.instagram.com/kkviimsikesklinna) 50 48 422

MIKS?

- Kõige mitmekülgsem spordiala
- Mitmekülgsed ja huvitavad treeningud
- Energilised ja ambitsioonikad treenerid
- 450 Klubikaaslast - sõbrad kogu eluks
- Suve- ja vabaajalaagrid
- Ühised spordi- ja vabaajauritused
- Palju võistlusi ja väliseise
- Parim spordivarustus, parima hinnaga!
- Uutele liitujatele tutvumiskuu treeningud tasuta!

LIITU MEIEGA!

KALEV
Jalgrattakool
1969

www.jalgrattakool.ee   TÄPSEM INFO: +372 569 434 60

Jaan Kirsipuu Rattakool alustab rattatreeningutega Viimsis, Karulaugu Spordikeskuses.

Tule otse koolitunnist treeningule, kiiver ja jalgrattas meie poolt!

Esimene kuu TASUTA.

Vaata lisainfot www.cfc.ee ja Facebookis Spordiklubi CFC! rattakool@cfc.ee +372 5380 2531

Tormine Viimsi rannajooks

Sellel sügisel toimus rannajooks 12. septembril ja sattus päevale, mil lapsi kimbutas tugev meretuul. Ometi leidis Viimsis 470 vaprat last, kes ei kartnud tuult ega tormi, vaid tulid randa ning nautisid ühist sporditegemist.

Viimsi lasteaiad on juba viisteist korda lapsi randa jooksma kutsunud. Viimsi rannajooks toimub traditsiooniliselt septembri teisel nädalal, kui suur suvi on lõppenud, aga ilmad ikka veel soojad. Lapsed jooksevad mere ääres üheksakümne meetri pikkust distantsi, mis on välja kujunenud rannal asuvate võrkpalliväljakute ning turnimisatraksioonide paigutusest tulenevalt.

Kõigepealt hüppas kogu see vägi Kummipea innustusel oma lihased soojaks ning kohe seejärel asus piraadipealik laevakellaga lapsi jooksurajale saatma. Lapsi innustasid ja julgustasid õpetajad ja lapsevanemad kahekümne üheksast lasteaiarühmast.

Finišis ootasid lapsi rinnamärkide ja kõrrejookidega Viimsi lasteaiade õppejuhid. Lasteaiade direktor isiklikult jagas rühmadele tänukirju. Kui jooks joostud, leiti aega Haabneeme ranna uute atraksioonidega tutvumiseks. Puidust laev oleks just nagu spetsiaalselt meie ürituse jaoks randa uhitud.

Rannajooksuks valmistumas. Fotod Merlin Vare

Õhinal rannajooksule!

Seejärel saabus aeg lasteaiade sööma ja puhkama siirduda. Kes vähegi jaksasid, liikusid lasteaiade poole jalgsi, ehkki mõnel rühmal oli vaja lausa mitu kilomeetrit marssida. Kaugema kandi rahva aitasid koju OÜ Koitvedu bussid.

Aitäh kõigile, kes Viimsi XV Rannajooksu kordaminekule kaasa aitasid!

Reet Varik
MLA Viimsi Lasteaiad
liikumisõpetaja

Pirita Sügisjooks 2018 – rõõm sadadele jooksusõpradele

Möödunud pühapäeval, 23. septembril toimus Tallinnas, Pirita linnaosas traditsiooniline Pirita Sügisjooks 2018. Naaberomavalitsuses 8. korda toimunud sügisjooksu tõi rajale ka palju Viimsi sportlasi ja lihtsalt liikumisest lugupidavaid inimesi.

Rõõm on tõdeda, et koostöö Pirita ja Viimsi vahel toimib kenasti. Nagu maikuus toimuv Viimsi jooks on populaarne ka piritlaste seas, nii on Pirita sügisjooksu soositud ka viimsilaste seas.

“Pühapäev algas Piritalt lastejooksudega, kus osales 334 kuni 10-aastast last. Emotsioonide oli palju ning mälestusmedaleid ja jooksu toetajate poolt väljapandud kinkekotte jagus kõikidele. Sajad lapsed kasutasid võimalust osaleda võistluskeskuse lastealal avatud Loo-vustoa meisterdamistelgi tegemistes või kuulasid Eesti Tervishoiu Muuseumi tervisetelgis põnevat “Hambatundi”, andis lastejooksudest ülevaate korraldaja Erik Vest.

Vaatamata viimasajale osales 6 kilomeetri pikkusel põhi-

jooksul ligi 500 inimest. Viimsilasi oli registreerunute seas 80. Jooksu korraldaja sõnul on viimsilaste rohke osavõtt Pirita sügisjooksul alati meeldiv olnud ja eriti tore on, et esimestel sügisjooksu aastatel lastejooksudes parimate hulka kuulunud on nüüd heitlemas parimate kohtade nimel juba ka täiskasvanute klassis.

Pirita sügisjooks paistab silma oma hea korraldusega, rada kulgeb Pirita Kloostrimetsa kaunis looduses mööda metsateid, -sihte ja -radasid. Sellel aastal oli rada läbida pisut raskem kui varasematel kordadel, sest stardieelsel ööl ja ka jooksu ajal sadanud vihm andis oma panuse sügisetunde tekkeks.

Erik Vesti sõnul ei saanud vihm takistuseks uue rajarekordi sünnile. Võimsat jooksukiirust arendas ja ülekaaluka võidu võttis paljudele eestlastelegi tuntud, kuid siiski Keeniat esindav Ibrahim Mukunga. Rajarekord paranes ligi 16 sekundiga. Naiste arvestuses tuli Pirita sügisjooksu ajaloos juba neljandat korda võitjaks eestlanna Kaisa Kukk. Oma “väikese” võidu said sügisjooksul ka viimsilased – kuni 15-aastaste poiste vanuseklas-

sis tuli võitjaks Tristan Aik Sild.

Korraldusmeeskond MTÜ Mähe Seltsi ja Spordiklubi Sinimäe näol on alati teinud väga head tööd. Nii sportlastele kui ka tervisesportlastele teeb rõõmu asjaolu, et igal aastal saavad osaleda mälestuseks ka erilise kujundusega medali. Pirita sügisjooksul on traditsiooniks saanud, et igal aastal kujutatakse mälestusmedalil ühte Pirita sümbolobjekti. Sel aastal langes medalimotiivi valik Merivälja muulile koos kauni vaatega Tallinna vanalinna siluetele.

Muljetavaldavalt tore oli asjaolu, et üritusel oli palju toetajaid ja auhinnaloos rõõmustas paljusid osalejaid. Sügisjooksu õnnestumisse andsid oma panuse kümned vabatahtlikud ning paljud Viimsis ja Piritalt tegut-

sevad ettevõtted nagu Briketi-poisid, RIMI, Sportland, Oriflame, NIKE, Moqyi, Pirita Ki-ropraktika Kliinik, Tallinna Teletorn, Pirita Seikluspark, Restoran NOA, Eesti Tervishoiu Muuseum, Tallinn Viimsi SPA, Atlantis H2O Aquapark, Viimsi kino, Loovustuba, Tallinna linnavalitsus, Pirita linnaosa-valitsus ja Viimsi vallavalitsus. Sügisjooksu toimumist rahastati ka kohaliku omaalgatuse programmi vahenditest.

Tore, et nii Viimsis kui ka meie lähümbruses on üritusi, mis toovad kokku nii lapsed, noored kui ka täiskasvanud, kus mõeldakse liikumisele ja tervisele eluviisidele. Pirita sügisjooksu tunnuslause “Liikumises on energiat!” sobib hästi nii füüsiliseks eluks kui ka motona meie igapäevaelu.

Kadi Bruus

Loengusari harrastussportlastele

Algas taas “Treeni teadlikult” loengusari Tallinna ülikoolis, mis keskendub praktiliste teadmiste edasiandmisele, toitumisele, treeningkoormusele ja vereproovide seostele, alaselja- ja jalavaevustele, südame tervisele, spordimeetitsiinile, jõu- ja vastupidavustreeningule ning vitamiinide teemadele sel sügisel. Lektoriteks arstid, füsioterapeudid, toitumisnõustajad jt.

Tallinna Ülikoolis toimuvatel õhtustel loengutel on lektoriteks pikaajalise kogemusega toitumisspetsialist ja treener Margus Silbaum, spordiarst dr Pii Müller, ortopeed dr Armin Heiman, laboriarst dr Anneli Raave-Sepp, geenitehnoloog dr Tõnu Esko, spordibioloogia dotsent Jarek Mäestu, füsioterapeudid Mikk Pärn, Mati Arend jt.

Teisipäevaõhtustesse loengutesse on oodatud spordiga tegelevad ja alustavad inimesed, treenerid, füsioterapeudid, perarstid ja -õed, lapsevanemad jt.

Sügisloengusari loengusarjast saab valida endale meelepärased loengud. 1,5 tunni jooksul saab praktiliste näidete varal ülevaate, kuidas läbida ülipikki distantse, millised pinged paneb selline sportimine kehale, milline on energiovajadus ja praktiline toitumine. Unetehnoloog Kene Vernik räägib hea une tehnikatest ja kuidas pingutused mõjutavad une kvaliteeti. Proviisor Külli Teder annab põhjaliku ülevaate tänapäeval pakutavatest vitamiinidest ja mineraalidest treenimise vaatenurgast. Käsitlemist leiab alaseljavalu ning jagatakse praktilist harjutusvara, kuidas teha eneseabistamisel õigeid valikuid. Laboriarst dr Anneli Raave-Sepp räägib sportimise ja südame tervise seostest. Arutletakse, kuidas vältida vigastusi ja sellest tulenevalt parandada sooritusvõimet. Spordiarst Pii Müller annab ülevaate koormustest, hapnikutasemest, laktaadi ja kopsu-mahu mõõtmisest. Käsitlust leiab hommikuse või õhtuse treeningu tõhusus. Füsioterapeut jagab praktilist harjutusvara istuvat tööd tegevatele harrastajatele. Paljude sportlastega tegelev dr Heiman räägib jalalabavalude, nende ravi ja taastumise teemal. Geenitehnoloog dr Tõnu Esko selgitab, kuidas geenid mõjutavad sporti ja sport geene. TÜ professor Vahur Ööpik avab süvitsi D-vitamiini, tervise ja treeningu mõju pimedal ajal.

Eesootavate loengute ajakava: 02.10 “Hea une tehnikad” – psühholoog ja unetehnoloog Kene Vernik; 09.10 “Vitamiinidest ja mineraalidest treenimise vaatenurgast” – proviisor Külli Teder; 16.10 “Alaseljavalud. Kuidas teha õigeid valikuid?” – füsioterapeut Mikk Pärn; 23.10 “Sport ja südame tervis” – laboriarst dr Anneli Raave-Sepp; 30.10 “Kuidas vältida vigastusi ja parandada sooritusvõimet?” – füsioterapeut Mati Arend; 06.11 “Terviseuuringu roll treeningprotsessis” – spordiarst dr Pii Müller; 13.11 “Jõutreening ja vastupidavus, hommik või õhtu – sõbrad või vaenlased?” – spordibioloogia dotsent Jarek Mäestu; 20.11 “Kui jalalaba teeb valu” – ortopeed dr Armin Heiman; 27.11 “Kuidas geenid mõjutavad meie sporti ja sport geene” – geenitehnoloog dr Tõnu Esko; 04.12 “D-vitamiin, tervis ja treening” – TÜ professor Vahur Ööpik.

Loengute algus kell 18.00, toimumiskoht Räägu 49, Tallinn. Ühest loengust osavõtumaks on 6 eurot. Vajalik on eelnev registreerumine ja lisainfo: www.tlu.ee/ltikoolitused või katrin.soidra-zujev@tlu.ee.

Loengusarja korraldab TLÜ Loodus- ja Terviseteaduste Instituut koostöös Liikumistervise innovatsiooni klasteri SportEST ja Tallinn Liigub programmiga.

SAAME SÕBRAKS KORVPALLIGA

TUTVUMISKU-
UUTELE LIITJATELE
ESIMENE KUU
TASUTA!

PALLIMÄNGURINGID
KARULAUGU SPORDIKESKUS;
RANDVERE LASTEAED;
PARGI LASTEAED;
KARULAUGU LASTEAED;
LAANELINNU LASTEAED;
LEPPNEEME LASTEAED;

KONTAKT
KKVIIMSI@KKVIIMSI.EE
TEL 50 48 422

KKVIIMSI.EE f KKVIIMSI
KKVIIMSIKESKLINNAKK

NIKE, Adidas, FIFA, SPORLAND, VIIMSI KESKUS, SONY, estover PIIMATÖÖSTUS

PRANGLI

Prangli saare 21 km pikkune rannikumatk

Augustikuu viimasel laupäeval toimus entusiastide eestvedamisel Prangli saarel rannikumatk. Enam kui tosinat matkahuviilist saatis päikeseline ja maheda tuulega ilm ning saarele sai ring peale tehtud viie tunniga.

Üritus algas kell 10.30 registreerimise ja instrueerimisega. Osalejad said käepaelad ja veepudeli ning sellele järgnes kerge soojendusvõimlemine. Liigesed ja lihased soojad, sai matk hoogsalt alata. Naeru ja lõbusat meelt jagus viimaste sammudeni. Noorim osaleja oli 3-aastane, kes küll kogu distantsi kaasa ei teinud, ja vanim osaleja 75-aastane. Meeldiva üllatusena tuli see, et mõned matkasellid liitusid poole teekonna peal.

Tee viis meid Ülesaare laululavalt mööda rannikut Eestirannale, Liiseri otsa, Mõlgi sadamasse, Kiburikarile, Ärgi sadamasse, Tenuneemele, kus sõime Andrese ja Martina keedetud maitsvat suppi ja maiustasime jäätisega. Läbimatu teeotsa tõttu läänerannikul naasesime saare keskosas, et jätkata teekonda Suti küla kaudu Loo otsa poole. Ja sealt algas juba tee tagasi sadama kaudu Ülesaarele. Kokku sai läbitud pea 21 kilomeetrit.

Teekonnal nägime Prangli looduse erinevaid vaatepilte, saatjaks kibuvitsa punetavad viljad, kanarbiku lillad õied, sinetavad mustikamarjad ja punapõksed pohlad. Finišis ootasid kõiki diplomid, meened ja magusad üllatused.

Kerge venitus ja magus väsimus kontides, läksime väsinute, kuid õnnelikena koju, et naasta muinastulede öö lõkke juurde. Kahju, et saarlasti oli vähe, aga ehk järgmine aasta ja järgmine ettevõtmine toob rohkem inimesi osalema. Täname kõiki matkajaid ja jääme uute põnevate kohtumisteni!

Valter Puuström
Prangliit

“Tipud kokku!”

24.–26. augustini toimus Vilsandil pärast mõne-aastast pausi taas Eesti tipmistele valdade kokkusaamine “Tipud kokku!”. Osalesid Saaremaa, Rõuge, Viimsi vald ja Narva-Jõesuu linn. Viimsi valda esindas Prangli saare delegatsioon.

Viimsi valla esindajad koos Jaan Tättiga. Foto erakogu

25. augustil allkirjastati Vilsandi saarel koostööleping “Tipud kokku” Viimsi, Rõuge ja Saaremaa valla ning Narva-Jõesuu linnavalitsuse ja MTÜ Murtud Rukkilille Ühingu vahel. Omavalitsused teevad heatahte lepingu raames koostööd näiteks lasteaedade, koolide, rahva- ja kultuurimajade ning mittetulunduslike ühendustega, samuti ettevõtjate vahel ja huvialalist koostööd laste, noorte ja täiskasvanute hulgas.

Vilsandil avati MTÜ Murtud Rukkilille Ühingu eestvõttel järjekordne mälestustahvel “Hävitatud Eesti kodude mälestuseks”. Üks kätte eemaldaja oli Prangli Põhikooli õpilane Helina Lilleoks. Sellised mälestustahvlid asuvad kõikides Eestimaa tippudes, kus tipuvaldade kokkusaamine on seni toimunud.

Tutvuti Vilsandi saare, tema ajaloo, Vilsandilt pärit kaptenite elulugude ja muidugi Vilsandi rahvuspargiga. Samal õhtul toimus kohalikul laululaval kontsert, kus iga osalevald tegi oma etteaste. Seejärel laulis Jaan Tätte ja ansambel Vallera.

Viimsist osales kokku 17 inimest. Prangli tuumiku moodustasid Prangli saarevanem Terje Lilleoks, Prangli rahvamaja juhataja Carmen Ott ja Prangli Põhikooli õpetaja Maimo Linholm.

Järgmine “Tipud kokku!” kokkusaamine toimub tuleval aastal Rõuge vallas.

Terje Lilleoks
Prangli saarevanem

Prangli – Soome lahe pärl

5. augustil alustasid kaheksa rännumeest Tartust ja seitse mujalt ühist retke tundmatule Prangli saarele. Nii algas ühepäevane Eesti saari külastava matkaseltskonna reis. Ikka on huvitav lugeda, kuidas omakandi saar teise kandi inimeste silmis ka paistab.

Juulikuu tappev kuumus ei seganud Soome lahes asuvale ja Harjumaa Viimsi vallale kuuluvale Prangli saarele kavandatud matka ettevalmistusi. Õnneks õhusoojus pisut langes ja keset merd on ilmaolud alati erinevad maismaa omadest. Nii see juhtus, et just pühapäeval, 5. augustil alustas kaheksa rännumeest Tartust ja seitse mujalt ühist retke meile tundmatule Prangli saarele. Tartlased teavad, et nende ja Põlva maakonna piiril on Prangli küla, aga meie meeltes oli samanimeline saar. Sinna jõudmiseks pidid tartlased kasutama vähemalt seitset transpordivahendit, et sihile jõuda ja sihtmärgi enesega tutvuda.

Rännuseltskond oli eriline selle poolest, et viimased 14 aastat on nad pühendanud oma matkad Eesti väikesaartega tutvumiseks. Samm pole pikk – aasta ja saar, aga huvipakkuvaid saari hakkab nappima.

Kui ühendust saartega korraldab riik, on transpordiold kindlad ning saare asukaile ja külalistele alati soodsad. Seda oleme kogunud Abruksa, Kihnu, Manilaiu, Piirissaare, Ruhnu ja Vormsi puhul. Mõnedel puhkudel tuleb aga otsida endale paadimees, kes sind toimetab kas Kesselaiule, Mohnile, Osmussaarele, Pakrile, Tondisaarele või Vilsandile. Mõnel juhul on kuiva matkatee saarele sillutanud loodus ise nagu Munasaare puhul. Selle lähedalt Kunda tsemendivabriku ajaloo on teada Girard de Soucanti aadlisuguvõsa nimi. Nende kui suurannetajate perekonnavapp kaunistab Prangli Laurentsiuse puukiriku seina. Kirik ja saar olid seotud Harju-Jaani ja Jõelähtme kihelkonnaga.

Igatahes Prangli puhul on tegemist heade transpordioldudega. Leppneeme sadamast viib saare rootsikeelset nime kasutav Wrangö parvlaev reisisjad sõidukid ühe tunniga Pranglil asuvasse Kelnase sadamasse. Kaugemalt tulijatele sobis hästi pühapäeval kell 13 algav reis. Meretuul jahutas huvireisijaid, kes külakiige kombel üles ja alla pendeldasid ning kunagise Ruhnu laevasõidu peale mõtlesid. Aega jagus sellekski, et ühe matkakaaslase sünnipäev laeval maha pidada.

Laevalt maha astunud rändurid, keda meietaluste kõrval oli teisigi, ei pea vaeva nägema söögiasutuse otsimisega. Võid kohe astuda välikohvikusse ja

Matkajad Punase kivi juures. Fotod Sirje Ernits

Tere tulemast, Wrangö.

endale midagi lubada. Tartlastel oli selja taha jäänud vähemalt üks söögivahe. End pisut turgutanud, oli võimalus ronida Prangli Reisidelt tellitud auto kasti ning Abruksa, Kihnu, Manilaiu, Osmussaare või Vormsi reisile sarnane saarematk võis alata.

Matkajuhi Liina poolt hoolikalt läbi mõeldud marsruut pakkus paari tunniga ülevaate saare vaatamisväärsustest. Kirik, kooli- ja kultuurimaja ning kaks tulepaaki on avalikud rajatised, mis annavad tunnistust kunagise rannarootslaste kalurite ja hülgeküttide saare tänapäevasest täievereelisest igapäevaelust. Rannarootslased olid meile tuttavad juba Osmussaare, Pakri, Ruhnu ja Vormsi matkadelt. Elu tormise mere keskel on sisaldanud mererõvleid ja -hädalisi, sala- ja sõbra-kaubandust ning aakrikut. Täpselt nagu kunagi Vilsandil uurib saareelanik, kas pole meri randa uhtunud mõnd palgi- või lauajuppi või midagi paremat.

Kumardus Prangli eluter-vele kogukonnale, kes pole lasknud ka okupatsiooniaastatel oma saart elamiskõlbmatuks muuta. Kooli olemasolu on lakmuspaper, mis näitab, kas elu läheb edasi või tagasi. Olgu õpetajaid rohkem kui õpilasi, aga kui nii on vaja, siis on vaja. Koolis-kaimise võimalus olgu olemas,

taandugu see kasvõi koduõppele. Kõik see on andnud Pranglil häid tulemusi. Mine tea – äkki teevadki Prangli arvuti- poisid pranglimise kõrval oma saarest netisaare.

1941. aasta sõjasuvi tõi Prangli randa pommitabamuse saanud Eesti mereajaloost tuntud auriku Eestirand koos sundmobilisatsiooniga Venemaale viia tahetud mitme tuhande kutsealusega. Osa neist leidis märja haju ja nad on maetud ankruraketiga piiratud ja ristidega tähistatud hauaplatsile. Enamusele neile merehädalistele lõppes sõjatee siiski koju naasmisega. Kui hauaplatsil välja pandud päästerõngas on algupärane, siis oleks sellele parem koht meremuuseumis. Meie autokastis istus kaks matkajat, kelle lähisugulane Vassili Nairis sõitis sama laeva kaptenina kunagi Atlandi heeringareisidel.

Nähtus, millega varem polnud meist keegi kokku puutunud, oli maa seest välja hingitsev maagaas. See avastati siin kunagi loodusvarade otsingul puurauku tehes. Sama tööd Ruhnu läbi viies andis tulemuseks soolase veejoa. Keegi ega miski ei keela Pranglil matkajal praegu kõnealusel “gaasipliidiil” kohvi või kartuleid keetmast. Maagaasi kunagine kasutamine naabersaare Keri tule-

tornis on tuttav juba keskkooli keemiaõpikust. Kullamäe nime kandvast künkast mererõvleite aarete otsimine jäägu aga teiseks korraks.

Sarnaselt muule põhjarannikule on jääaeg Pranglile maha jätnud lugematul arvul rändrahne. Ühele, mida punaseks kiviks kutsutakse, ronisime meiega. Austraalia punasele kivile jääb see kõrguselt mõnisada meetrit alla, aga Vahase saare hiidrahnu väiksemaks vennaks sobiks küll.

Kui juba saarel olla, kisub matkajat vee poole. Piirisaare liivarannale me ei sattunud, aga sadama kõrval kruusa- ja liivaseguse põhjaga rand sobis meie suplemiseks küll. Tänuks elamuse eest jätsime saarerahva kohalikele raamatukogule hunniku raamatuid, mida halva ilmaga või pikal talveõhtul on hea lugeda.

Kell seitse õhtul istusime laevale ja algas tagasisõit. Loosus kingiti meile vikerkaar ja kormoranid teatasid, et nemad on ka siinsed rannad asustanud. Meid tervitasid nad juba Võrtsjärve Tondisaarel ja kõikjal Saaremaa ümbruses. Kuuldavasti on Pihkva järve Salusaar aga nende poolt täiesti üle võetud ja sinna ära parem säärsaapata astu. Kalurid kiruvad, aga merikotkad tänavad – nende söögilaud on rikkalikum.

Tore, et Pranglit pole idanaabrile kingitud nagu seda Pihkva järvel meie Kolpino saarega Eesti-Vene uue piirilepinguga teha tahetakse. Saareelanike allkirjadega palvekiri kuuluvusest Eesti Vabariigi koosseisus leidis koha prügikastis. Praegu seisab ajutisel kontrolljoonel kahepäise kotkamärgiga püssimees ja omaenda saarele astumiseks vajame Vene viisat nagu Ukraina Krimmis Amandus Adamsoni uppunud laevade mälestussammast vaatama minnes.

Aldo Kals
Prangli sõber

"Riietering"

Viimsis, Randvere 6, II korrusel
Ainult meilt suures valikus ja soodsas hinnaga **madrasteid ja voodeid** (võimalik tellida erimõõtudega)
Veel soodsalt **uued** naiste- ja lasteriided, jalatsid, ehted – kõik otse USA-st!
Astu läbi ja Sa ei kahetse!

- Ebaseaduslike ehitiste seadustamine
- Kasutusluba
- Muudatusprojektid
- Auditid
- Detailplaneeringud
- Kontrollmõõdistused

EHITUS DOKUMENT

+372 5699 3014
info@ehitusdokument.ee
www.ehitusdokument.ee

Katusehooldus.ee
KATUSE HOOLDUS

- Katuste pesu ja värvimine
- Hooldus nii kivi-, plekk- kui eterniitkatustele
- Katus säilib kauem ja maja saab värske välisilme
- Küsi hinnapakumist:

tel. 53 329 176
info@katusehooldus.ee
www.katusehooldus.ee

QLR disain

Rätsepa teenused
Naiste ja laste rõivaste õmblemine

FB: QLRDisain
Kaie Kuuler
tel. +372 525 7747

Itaalia väiketootjate õlid, veinid, vesi ja kupsised.
Esitlusruum avatud E-R 12.00 - 18.00

Enoteca 1

Viimsi Äritare Paadi tee 3 Info 5151935

Sisustustekstiilide õmblemine:

- kardinad
- diivanikatted
- dekoratiivpadjad
- voodikatted jne

Katri 5533220 tekstiilid@gmail.com
Kiire ja kvaliteetne!

Sulgpall selgeks

Sei sügisel algavad (aste: treeningud Meriväljal, Haabneemes, Randveres, Püüdis ja Kadrioru Tennisekeskuses.
Täiskasvanutele mõeldud treeningud algavad Tallinki Tennisekeskuses.

Registreeru: algartonus@hotmail.com
Info: 56 902 481

Viimsi Raamatukogu

Vestlusõhtu
Sirje Kiiniga

Uuest raamatust ja eesti kirjanikest

2. oktoobril kell 18
Viimsi Raamatukogus
Vaba sissepääs

PERE OPTIKA

Allahindlus raamidele ja päikeseprillidele

VÄGA HEAKS KIIDETUD!
PIKENDATUD SEPTEMBRI LÕPUNI
VÄGA HEAKS KIIDETUD!

kuni **-80%**

kuni **-80%**

Lihtsalt hea prillipood, Viimsi SPA Pere Optika, Randvere tee 11, Viimsi (tel. 6011570, viimsi@optiline.ee)

Vaata lisa www.pereoptika.ee

TOORMAHLA PRESSIMINE

Rohuneemes.
Tel 5593 5863

MLA Viimsi Lasteaiad pakub tööd järgmistel ametikohtadel:

RÜHMAÕPETAJA (võimalikud eri koormused)
ÕPETAJA ABI (koormus 1,0)
ÕPETAJA ASSISTENT (koormus 1,0)
TUGIISIK (koormus 1,0)

Sooviavaldus ja CV saata:
Mirje Trei (MLA Viimsi Lasteaiad personalijuht)
E-post: mirje@viimsilasteaiad.ee
Kontakttelefon: 5622 0121

VIIMSI LASTEAIAD

REKUULUTUSED

TEENUS

■ Eratunnid matemaatikas ja füüsikas põhikooli-õpilasele. Kontakttunnid Meriväljal. Tel 517 7611, javar@javar.ee, www.javar.ee.

■ Ohtlike puude eemaldamine, võsa lõikus. Töötame 7 päeva nädalas. Tel 5623 0373, Randy. Helista julgelt ja leiame lahenduse!

■ Kutsetunnistusega korstnapühkija. Töötan ka õhtuti ja nädalavahetustel. Tehtud tööde kohta akt. Tel 5689 0125, e-post kuldnop@gmail.com.

■ Hekkide ja viljapuude lõikus. Tel 5663 0024.

■ Meilt saab taas tellida kartulit, köögivilju ja mett! Tellimusi võtame vastu igapäevaselt. Tellimiseks ja lisainfo saamiseks helistage tel 5865 2190.

■ Küttepuud. Müüa saetud ja lõhutud küttepuud pikkusega 30-60 cm. Kõjuvedu. Tel 522 7345, e-post marek406@gmail.com.

■ Teostan väliterrasside, katusealuste ja siseviimistlustööd Viimsis ja Pirital. Tel 552 7217, e-post terrassviimsi@gmail.com.

■ Mahlapressimise teenus Harjumaal Kose vallas. Lisainfo 5621 9762.

■ Atesteeritud massöör koos massaažilauaga tuleb Teie koju. Parima mõju saavutamiseks kombineerin erinevaid massaažitehnikaid: klassikaline, spordi-, punkti-, lümf-, kupumassaaž. Tel 509 2550, Reet.

■ Vastavalt projektile teostame teie kinnistule vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitust. Suur ja väike traktor (rokson). Majasisesed sanitehnilised tööd. Reoveemahutite paigaldus. Keevitustööd. Kanalisatsiooni ülepumplate väljaehitus. Veemõõdusõlmede ehitus. Tänav, äärekivide ja aiakivide paigaldus. Kontakt tel 5656 7690, Enno.

■ Öhksoojuspumba paigaldus ja hooldus, hind 150 €. Tel. 5656 2191. Sertifikaadiga paigaldaja Kalev Lepistu.

■ Tänavakivi paigaldus. Sillutisekivide ja äärekivide paigaldus Tallinnas ja Harjumaal. Tel 525 5851, e-post info@ormikivi.ee, www.ormikivi.ee.

■ Õunamahla pressimine teie aia õuntest Rohuneemes. Väikseim kogus umbes 30 kg õunu. Tel 5593 5863.

■ Kogemustega elukutseline õmbleja teostab Viimsis Aiandi teel parandus- ja õmblustöid. Tel 5625 1195, Tiit.

■ Kutsume Teid hispaania keele kursustele kolmapäeviti Viimsi huvikeskuses. Info ja registreerimine a.s.wesman@gmail.com.

■ Terrasside, saunade ning fassaaditööd. Liistude ja parketi paigaldus. Muud remonditööd. Tel 5360 5083.

■ Vanaraua ja kodumasinat tasuta ära vedu: plekk, torud, latid, vinklid, aiapostid, võrgurullid, pesumasinad, pliivid, ahjud, vannid, kraanid, tööriistad, mootorid, akud jne. Õuest, garaazist tasuta. Korterist väljavedu 10 €. Külmikud, telerid 10 €. Tel 5550 5017.

■ Viimsi korstnapühkija ja pottsepa litsentseeritud teenused Viimsis ja Meriväljal. Korstnapühkija akti väljastamine Päästeameti ja kindlustuseltside jaoks. Küttekollete ehitus ja remont. Tel 5690 0686, korsten.korda@gmail.com.

■ Katuste kõrgsurvepesu ja värvimine (plekk, kivi, eterniit). Fassaadi survepesu ja värvimine. Tänav- ja univide puhastus. Tel. 5624 1509, Andres.

■ Korstnapühkija teenused. Tellimine telefonil 5877 1665, info@puhaskolle.ee või www.puhaskolle.ee.

■ Keevitustööd (must metall, alumiinium, roostevaba) ja plasmalõikus. Tel 5686 8997, Marek.

■ Katuste süvapesu, katuste värvimine, akende pesu, veerenide puhastus. Tel 5638 8994.

■ Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude/okste langetamine ning viljapuude lõikamine. Muruniitmine (trimmeriga). Tel 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee.

■ Katuste süvapesu ja värvimine. Veerenide puhastus ja akende pesu. Täpsem info tel 5638 8994, e-post kpe.kpe@mail.ee, Uve.

■ Muudame Teie aia kauniks – lõikame viljapuud, pügame hekid, freesime kannud, niidame muru, lõikame võsa ning vastavalt Teie soovile teostame ka teisi haljastus- ja koristustöid. Helistage julgelt tel 5563 7666. Rohkem infot leiate [kodulehelt www.ifhaljastus.ee](http://www.ifhaljastus.ee).

■ Väikeveod kuni 2 tonni. Kohaleveoga liiv, muld, killustik, sõnnik, turvas, asfaldipuru, betoon. Tel 509 2936.

■ Koduteenus eakale või puudega inimesele: poes ja apteegis käimine, koristamine, küttepuude tuppatoomine või ladumine, toiduvalmistamise abi, asjaajamised erinevates ametiasutustes jne. Tunnipõhine teenus 10 €/h. Linnast väljas kilomeetri hind 0,25 €/km. Linnasisene 0,50 €/km. Tel 5380 5133.

MÜÜK

■ Liiv, killustik, sõelutud põllumuld, graniitkillustik, freesasfalt, täide jm puisteveod hea manöövervusvõimega soodsal väikekalluril kuni 6 tonni. Tel 525 2632.

■ Tellis kartul otse tootjalt koju. Toome tasuta koju alates 52 kg (2 võrkkotti). Sordid: Laura, Gala, Marabel. Tellimused ja lisainfo tel 516 1328.

■ Aia-, värava-, tõstuk- ja automaatikalahendused parima hinnaga Eestis. Kvaliteetne liugvärava komplekt kuni 4 m avale 1595 eurot. Tiibvärava komplekt kuni 5 m avale 1150 eurot. www.koduvärv.ee, tel 5895 8809, info@koduvärv.ee.

TÖÖ

■ Vajan vähese töökoormusega abilist peamiselt aiatöödele Viimsi vallamaja lähedal. Tasu kokkuleppel. Tel 506 1781.

OST JA MUU

■ Ostan kasutusena jäänud sõiduauto või kaubiku, võib vajada remonti. Tel 5365 4085, Kert.

■ Ostan Teie seisva või mitte töötava auto või muu mootorsõiduki, võib pakkuda ka ülevaatuse-ta! Pakkuda võib kõike! kasutult.seisevauto@mail.ee, tel 5459 5118, Magnus.

■ Autode, sõidukite ja töömasinate kokkuost! Pakkuda ka remonti vajavaid ja seisvaid masinaid! Ei pea olema ülevaatust ja kindlustust! Pakkuda võib kõike! Kuulutus ei vanane! Tel 5457 5055.

■ Ostan EW- ja ENSV-aegseid rinnamärke (ka Norma märgid), vanu postkaarte ja fotosid, vanaraha, vanu dokumente ja trükiseid ning muid kollektsioneerimise esemeid. Tel 6020 906 ja 5011 628, Tim.

Kallid AILI ja UDO Rimmelgas!

*Kindel on töotus, mis sidus teid ühte.
Kuldne on sõrmus, mis liitis teid kahte.
Aastate ahel kuldse tähtpäeva tõi,
möödunud päevade sisse palju rõõmusid jäi...*

*Üksteist ei jätnud te saatuse hooleks,
mured ja rõõmud said jagatud pooleks.
Püüdsite alati teineteist mõista,
ühiselt suutsite raskused võita.*

*Ja ka nüüd, kui juuksed on hallid,
hoidke ikka oma kaaslast kallist!
Et sära oleks silmis ja noorus te hinges,
nii aastaid veel üheskoos eluteel minge...*

Kuldpulmade täitumisel õnnitlevad lapsed, sugulased, sõbrad ja tuttavad

REKLAAM

Viimsi Hambakliinik Tegevusluba nr. L04228

Sul on mure hammastega või suutervisega?
Leiame vastuvõtuoja 3 tööpäeva jooksul.

Helista 60 999 10
või broneeri aeg internetist
www.viimsihambakliinik.ee

Uus hubane hambakliinik asub Viimsi Ärtares, Paadi tee 3-212
Meil on Haigekassaga leping täiskasvanute hambaravihüvitsile ning proteesihüvitsile

KLIENDIPÄEV VIIMSI ÄRIMAJAS

Reedel, 28.09 kell 17:00–19:00

Kõikide klientide vahel, kes sõlmivad üürilepingu ajavahemikus 15.09–1.10.2018, loositakse välja 98-osaline kvaliteet tööriistakomplekt Kamasa-TOOLS'ilt!

Kamasa-TOOLS
Kamasa-TOOLS toodetel elusaegne garanti!

Lisainfo: **Kristina Kolk, tel 5054401/Center Kinnisvara**

CENTER KINNISVARA

TERRASSIKAUBAMAJA

Lahendused põhjamaa kliimasse

- Terrassimajad
- Katusealused
- Verandad
- Lüüksed

Täislahendused ideest valmimiseni
www.terrassikaubamaaja.ee

**ÜLDEHITUS, TÄNAVAKIVI
PAIGALDUS, SISEVIIMISTLUS
JA HALJASTUSTÖÖD**

VIIMSI EHTITUS

Telefon: 5361 6161
e-mail: info@viimsiehitus.eu
www.viimsiehitus.eu

3 in 1 PRIISLE

äripark todu kontor kaubandus
LASNAMÄEL

3. etapp – suvi 2019

www.priisle.ee

Eduard Sorokin 5622 2256 Ahti Silk 5561 6332

KANALISATSIOONI- JA VEETRASSIDE
ehitus ja projekteerimine

Võimalik KIK toetus kuni 3000€

Mardisoo

555 12 858
INFO@MARDISOO.EE

GLASAKEN

AKNAD UKSED VÄLISUKSED LÜKANDUKSED

Ainult meil 10 päeva akende valmimine!

Tallinn: Laki 36
Asissekäik 3. korrus
Avatud: E-R 9-17
tallinn@glasaken.ee
revall@glasaken.ee
mob: 555 15 766
tel/faks: 6098 862

glasaken.ee

**PRAKS JA KÜÜTS
HAMBARAVI**

Täiskasvanute ja laste hambaravi
Proteesitööd
Proteeside parandamine
Kirurgia

6 090 891
5 273 834
www.pkhambaravi.ee
Kaluri tee 3
Viimsi

Haigekassa lepingu alusel kuni 19. eluaastani tasuta hambaravi
Haigekassa soodustus pensionäride proteesitöödele
Tegevusloa number L01849

KONESKO AUTO
www.koneskoauto.ee

Aiandi tee 21, Viimsi, 74001, Harjumaa
GSM (+372) 513 7070
E-mail: info@koneskoauto.ee

Viis nippi, mis sind sügisel tervena hoiavad

Kõik on alati muutumises. Loodus meenutab seda üha muutuvat rütmis aastaegadega. Vähemalt Eestis on ilm ja loodus tuntavalt muutunud. Palav suvi lehvitas rõõmsalt ja läks jooksusammul teisi maid rõõmustama. Meie aga otsime üha külmemate ja kargemate hommikute tõttu välja juba mütsid ja joped ning vaatame, kuidas päevavalgust jääb aina vähemaks.

Vastavalt aastaegadele muutub ka meie toidulaud. Loodus on tark ja teab, mida inimkehad eri aastaegadel vajavad. Nii looduse rütmis toitu valides suudame hoida end ka tervena ja immuunsüsteemi tugevana.

Kuigi kergete ja suviste salatite hooaeg on nüüdseks möödas, pakub ka sügis hulgaliselt värvilist ja naturaalselt toitu.

Viimsi Keskuse I korrusel asuva Biomarketi tervisejuht Helena Kõivsaar tutvustab viite lihtsat nippi, kuidas algaval külmal hooajal oma tervist toetada.

Sügisel osta alati hooajalisi puu- ja köögivilju

Uue hooaja saabumisel on aeg oma toidulauda muuta! Sügis pakub meile oht-

Eelista võimalusel mahedaid puu- ja köögivilju. Fotod erakogu

Mida värvilisem on toit, seda rohkem vitamiine selles leidub.

ralt värvilisi ande, näiteks kõrvitsaid, porgandeid, pastinaaki, maguskartulit, kaalikat, õunu, pime, jõhvikaid jne. Eelista võimalusel alati mahedaid puu- ja köögivilju, sest need on mürgija säilitusainevabad. Neid süües saad olla täielikult kindel, et need toetavad sinu ja su pere tervist.

Biomarket hoolitseb selle eest, et mahe oleks alati lihtsalt kättesaadav, ja pakub laia ning värvilist puu- ja köögiviljavalikut. Mõned Biomarketi lemmikutest värsketest hooajalis-

Oranžides viljades leidub palju C-vitamiini.

test toitudest on kreemjad köögivilja- ja kõrvitsasupid, röstitud juurviljad ja muidugi mahelased õunakoogid.

Söö sügisvärvides

2 Sügis on soojade, maalähedaste värvide hooaeg – sügavad rohelised, tumedad kollased ja säravad oranžid. Mida värvilisem on su toit, seda rohkem vitamiine selles leidub ja seda rohkem toetad sügisel oma immuunsüsteemi.

Kas teadsid, et oranžides ja kollastes viljades leidub palju C-vitamiini ja karotenoide, mis aitavad parandada silmanägemist, tugevdavad immuunsüsteemi ja südant ning aitavad ennetada vähki? Tuntuim karotenoid on beetakaroteen, mis aitab kehal omastada A-vitamiini.

Tugevda oma immuunsüsteemi

3 Kui tunned vajadust oma immuunsüsteemi tugevdada, vaata alati looduse poole – tal on sulle kõik olemas.

Kõige paremad looduslikud immuunsüsteemi toetajad on küüslauk, mesi, taruvaik, ingver, kurkum. Lisaks saad ohtralt C-vitamiini tsitruselistest ja ära unusta ka probiootikume!

Biomarketi loodusapteegist leiad looduslikke BioLatte probiootikume ja vitamiinisõstuks CitroPlusi, Viridiani ja Pukka vitamiine.

Liiguta ennast piisavalt

4 Ole päevas aktiivne kasvõi pool tunnikest. Kehaline aktiivsus toetab samuti immuunsüsteemi ja hoiab keha tervena. Leia endale sügisel meelepärane trenn, mine kasvõi tantsima või tee joogata.

Ela looduse rütmis

5 Kui aastaeg muutub, luba ka enda elurütmil sellega kohaneda. Lühemad päevad ja pikemad ööd on ideaalne vabandus, et võtta aega puhkamiseks ja iseendale aega pühendada. Sügis on ideaalne hetk võtta elutempol tuure maha ja nautida õhtuid kodus.

Biomarket soovib sulle värvilist sügist ja loodab, et püsid terve ja rõõmus!

Viimsi Keskuse I korrusel asuv Biomarket on avatud E-L k 10–21, P k 10–19. Lisainfo www.biomarket.ee.

Viimsi Keskus

Tule Viimsi Keskuse jõululaadale!

Ootame kõiki kaupmehi ja käsitöölisi osalema Viimsi keskuse jõululaadal.

Laat toimub Viimsi Keskuse 1. korrusel 14.–23. detsembril. Võimalik osaleda ka päevade kaupa!

Broneeri koht: turundus@viimsikeskus.ee

[/viimsikeskus](https://www.viimsikeskus.ee)
www.viimsikeskus.ee
Sõpruse tee 15, Haabneeme,
Viimsi vald, Harjumaa

VIIMSI
KESKUS

SISUTURUNDUS & REKLAAM

Mu selg on nii valus!

Kui te pole kunagi sellist väljendit kasutanud või kuulnud, siis olete küll üks vähestest õnneliketest. Kas teadsite, et 50% kõigist töötavatest inimestest tunneb igal aastal seljavalu ning umbes 80% inimestest tunneb seljavalu ühel hetkel oma elus?

Seljavalu võivad põhjustada paljud erinevad faktorid: välja so-pistunud lülivahekettad, ülekaalulisus, pidev sundasend või liigese põletik. Sundasendist tingitud lihaspinged on üks levinumaid seljavalu põhjuseid.

Võtame näiteks Karli, kes töötab kontoris. Tal on tööl väga vähe liikumist ning enamuse oma ajast veedab ta arvuti taga. Karl on pikemat aega vaevunud seljavalu käes, aga pole sellega midagi ette võtnud. Lõunapausi ajal luges ta Viimsi Teatajast, et Tallinn Viimsi SPA pakub suurepärase hinna ja kvaliteediga seljaravi ja füsioterapia pakette ja mis kõige tore-dam – ravil on võimalik käia ka nädalavahetustel. Karl otsustas ennast kokku võtta ja hakata oma heaolu nimel tegutsema.

Tervisekeskuses kohtab Karl esimesena arsti. Pärast läbivaatust moodustavad nad ühiselt sobivaima raviplaani, mis koos-

Tallinn Viimsi SPA tervisekeskuse füsioterapeudid teavad kuidas seljavalu seljatada! Foto erakogu

neb 12 taastusravi protseduuri, mille valikusse kuuluvad:

- individuaalne füsioterapia saalis või basseinis 30 min,
- MasterCare venitusravi füsioterapeudi juhendamisel,
- aparaatne ravi (magnet-, elektriravi jms),
- seljamassaaž 20 min või

veevalune duššmassaaž,

- parafiin-osokeriitravi või mudamähis.

(Soovitavlik raviprotseduuride sagedus on 2 ravi päevas, 2-3 päeva nädalas.)

Füsioterapias leitakse lahendus erinevatele skeletilihassüsteemi probleemidele. On sel-

leks siis igapäevategevusi või sportimisharrastusi piirav valu, lihaskõhvluse langus või muu probleem.

MasterCare venitusravi viiakse läbi spetsiaalsel venituslaual pea alaspidi asendis 15–30-kraadise fikseeritud kalde-nurga all kombineeritult lihtsa-

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

Magnetarvil on vereringet parandav, lihaseid lõdvestav ja valu leevendav toime. Eriti so-

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

te venitusharjutustega. Venitavaks jõuks on keha enda raskus. Venitusprotsessi käigus väheneb surve lülisambale ja närviuurtele, lõdvestuvad pinges selja- ja õlavöötmetlihased.

**Heleriin Tigane
Oskar Põldmaa**

Tallinn Viimsi SPA
tervisekeskuse füsioterapeudid

Viimsi SPA

ilu- ja tervisekeskus

96€

NORM 120€
kehtib kuni 31.10

SELJARAVI PAKETT

TAASTUSARSTI
KONSULTATSIOON

12 TAASTUSRAVI
PROTSEDUURI

Tervisekeskus on avatud E-P

☎ 6061160 ✉ spa@spatallinn.ee

Fertilitas

erahaigla

AS Fertilitas on Eesti suurim erahaigla. Haiglal on polikliinik 2 filiaaliga Tallinnas ning 70 voodikohaline palatikorpus, 4 operatsioonisaali koos intensiivravi keskusega.

Teie käsutuses on spetsialistid enam kui 20 erialalt, kes töötavad selle nimel, et Teie tervisemured leiaksid parima võimaliku lahenduse.

- **Ambulatoorne ravi**
Diagnostilistest võimalustest pakutakse kohapeal röntgendiagnostikat s.h mammograafia, ultraheliuuringuid (sonograafia), endoskoopilisi uuringuid (tsüstoskoopia, kolposkoopia jt), elektrodiagnostikat (nagu koormus EKG, vereõhu ja rütmihäirete holteruuringud jt), nahakasvajate uuring (SIA –skoopia). Töötab protseduuride tuba ja teostame vaktsineerimist
- **Operatsioonid ja kirurgia**
Kirurgilisi operatsioone teostatakse günekoloogia-, nina-kõrva-kurguhaiguste-, üldkirurgia -, uroloogia erialal. Koostööpartnerite poolt pakutakse plastilist- ja kaalukirurgiat ning ortopeediat.
- **Taastusravi ja sisehaigused**
Raviprotsessis osalevad lisaks taastusravi arstidele, füsioterapeudid, tegevusterapeudid, psühholoogid, logopeedid, jt spetsialistid, võimaldades teenust pakkuda süsteemset ja parimal moel. Taastusravil on tihedalt sünergia rehabilitatsiooniteenustega, mille eesmärgiks on toetada inimeste iseseisvat toimetulekut ja autonoomiat peale aktiiv-, järel- või taastusravi.

Usume, et suudame pakkuda kvaliteetset meditsiiniteenust järjekorras olemata!

<p>Fertilitas Viimsis Kaluri tee 5a Haabneeme Viimsi vald</p> <p>Registruur: +372 605 9600 +372 605 9601</p>	<p>Mustamäe polikliinik A.H. Tammsaare tee 47 Tallinn</p> <p>Registruur: +372 664 6444 +372 664 6445</p>	<p>Kesklinna polikliinik Kaupmehe 4 Tallinn</p> <p>Registruur: +372 660 4072 +372 646 3539</p>
---	---	---

www.fertilitas.ee

Kodumasinad

www.kodumasinad.ee - kaup alati laos!

ERIHINNAD VIIMSI KAUPLUSES*

Miiduranna Konsumi hoones Ranna tee 46a

Kombikülmik Beko CSA270K20XP

Kombikülmik LG GBB60PZGS

Klaaskeraamiline elektripliit
Beko FSE 67310GX

Klaaskeraamiline elektripliit
Whirlpool ACMT 5533IX

Kuivatiga pesumasin LG F2J6HM0W

Pesumasin LG F2J5WN4W

Pesumasin Bosch WAN280L7SN

Pesumasin Whirlpool FWG 91484W

Pesumasin Indesit ITWD71252W

Pesumasin Beko WMY 61283MB3

Varstolmuimeja Bosch BCH6ATH18B

Tolmuimeja Bosch BGN2A300

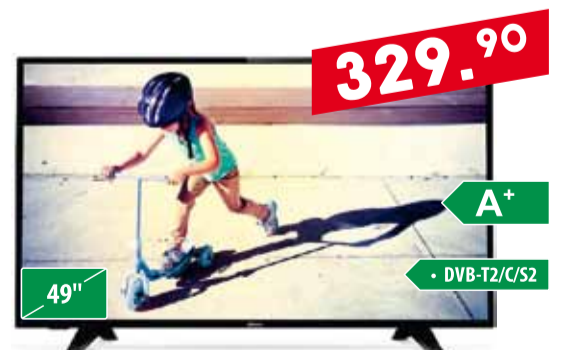
Teler Thomson 24 HD3206

Teler Finlux 32 FHB4001

Teler Daewoo L43 T630VPE

Teler Philips 49 PFS4132/12

*Eripakkumised kehtivad 11. oktoobrini. Võrdle hindu: www.hinnavaatus.ee
Kodumasinad Viimsi: Ranna tee 46a (Miiduranna Konsumi hoones). Tel 601 4030. Avatud E-R 10-20, L-P 10-17

REKLAAM

**Lahtiste uste päev
Golden Club Viimsis
29. septembril**

**Jõusaali tutvustus, põnevad treeningud,
soovitused treeningutega alustamiseks!**

11.00	YogaFunc / Susie-Ann Viirg
12.00	BandWorkout/ Susie-Ann Viirg
13.00	Escape Ringtreening / Mirjam Lehismets
13.05	Mobilty / Martin Pukspuu
14.00	BodyBallet / Olga Grib

 KARULAUGU
SPORDIKESKUS VIIMSI

 SPORDINÄDAL

www.goldenclub.ee

HOMMIKUSÖÖGIGA TASUTA KOHV!

Vali VIIMSI CAFÉ LYONI hommikusöögimenüüst oma lemmikroog ja Lyon annab sulle tassi TASUTA KOHVII!

Hommikusööki pakume E-R 7:30-12:00, L-P 9-14:00.

White GUIDE

Viimsi äritare, Paadi tee 3. www.cafelyon.ee, 622 9217

LUMEN

— AASTAST 1993 —

Sinu HAMBAKLIINIK Viimsis

KONSULTATSION ja RAVIPLAAN
HAMBA- ja JUURERAVI
PROTEESIMINE
KERAAMILISED KROONID JA TÄIDISED
KIRURGIA ja IMPLANTATSIION
CAD/CAM HAMBALABOR
3D RÖNTGEN jne

**Asume
Viimsi Äritares
ja Viimsi SPA majas**

Helista **601 1812** ja vaata www.lumen.ee

Halgekassa lepingupartner. Tegevusluba nr L02451

ERAKORDNE TOITLUSTUS ERA- JA FIRMAÜRITUSTEL

Suupisted Peomenüüd Kohvipausid

 TULI
CATERING

+372 5668 6979 • www.tulicatering.ee